

Ralph Erskine

Het begin van alle zaligmakende zegeningen

Haggai 2vs 20 - Van deze dag af zal Ik u zegenen. (Engelse vertaling)

Gelijk de Heere in het begin van het vorige hoofdstuk, dit volk bestraft wegens hun traagheid in het bouwen van de tempel, waardoor God getergd werd met hen te twisten: waarom Hij hen vermaant zich te beteren en dat goede werk voort te zetten; zo zien wij in het slot daarvan, dat het volk zich met dat werk bezighoudt, en dat de Heere Zelf hen daar in bezielt. En in dit hoofdstuk bemoedigt de profeet hen verder, in de Naam des Heeren, met dit werk voort te gaan.

1. Hij moedigt hen aan door de bouwers te verzekeren, dat de heerlijkheid van dit huis, dat zij nu aan het bouwen waren, groter zou worden dan van de eerste tempel, die Salomo gebouwd had; al was het niet in uitwendige heerlijkheid, dan toch in geestelijke luister, voornamelijk door de komst van Christus, de Wens aller heidenen, die het met heerlijkheid zou vervullen, voordat Hij erin zou komen (vers 1-9).
2. Hij moedigt hen aan, door hun te verzekeren, dat, hoewel hun zonde, van de bouw van de tempel uit te stellen, hun voorspoed had verhinderd, Hij hen nochtans, nu zij met dit werk waren begonnen, zou zegenen en voorspoed schenken. God had hen geslagen met brandkoren en honigdauw (vers 18), en zij waren een lange tijd onverbeterlijk geweest, en konden gemakkelijk bemerken, dat, zolang zij voortgingen met het werk van de tempel te verwaarlozen, al hun andere zaken achteruit gingen: doch, dat zij zouden zien, nu zij begonnen waren het fundament te leggen, of het gebouw te doen verrijzen op de fondamenten, die enige tijd tevoren waren gelegd, dat van die tijd, ja, van die dag af, en opwaarts, al hun zaken een wending ten goede zouden nemen. "Is er nog zaad in de schuur? zelfs tot de wijnstok, en de vijgenboom, en de granaatappelboom en de olijfboom, die niet gedragen heeft, die zal Ik van deze dag af zegenen" (vs. 20). Er is niets te zien, wil hij zeggen, dat voor het volgend jaar een goede vruchten en wijnoogst belooft, de natuur belooft die niet; doch nu het fundament van de tempel gelegd is, en u vol ijver aan dit werk van de tempelbouw bent begonnen, belooft de God van de natuur Zijn zegen: "Van deze dag af zal Ik u zegenen."

In deze woorden zijn de volgende vijf dingen op te merken.

1. Een groot voorrecht onder de naam van *een zegen*.
2. De Bewerker van deze zegen in het voornaamwoord "Ik".
3. De voorwerpen daarvan in het voornaamwoord "u."
4. De zekerheid daarvan: "Ik zal u zegenen."
5. Het tijdstip waar dit zou beginnen: Van deze dag af zal Ik u zegenen"

1. Het grote voorrecht hier gemeld onder de naam van *een zegen*. Van welke zegen wordt hier gesproken? Het zijn waarlijk niet alleen tijdelijke voorspoed en uitwendige overvloed; doch wanneer die als een zegen komen, en als zodanig beloofd zijn, komen zij tegelijkertijd met de geestelijke zegeningen, en is geestelijke voorspoed evenzeer als tijdelijke daarbij ingesloten. Iemand kan uitwendige voorspoed hebben en toch vervloekt zijn in zijn korf en in zijn baktrog, doch wanneer hij die in Gods gunst heeft, zodat hij gezegend is in zijn korf en in zijn baktrog, dan ontvangt hij het als een zaligmakende zegen. Dit voorrecht is dan zodanig, dat het alle zaligmakende zegeningen insluit.

2. De Bewerker van deze zegen is God: "Ik zal u zegenen." De zegen, die hier vermeld wordt, is Gods zegen. Niets kan dan ook meer worden begeerd, om een schepsel gelukkig te maken, want: "De zegen des Heeren die maakt rijk," en die Hij zegent, die zijn waarlijk gezegend. Gods zegen is van grote waarde. Het kan zijn, dat de mensen iemand zegenen en dat toch op dezelfde tijd Gods vloek hem ellendig maakt; doch wanneer God zegent, kunnen de vloeken van de mensen hem geen kwaad doen, want Gods zegen neemt de vloek weg beide uit de kruisen en de vertroosting.

3. De zekerheid hiervan: "Ik zal u zegenen". Het staat vast door Gods onveranderlijke wil, en Zijn wil is bepaald in Zijn onveranderlijk woord van de belofte. Wanneer God zegt; "Ik zal u zegenen", kan het niet anders zijn, of de zegen moet komen, en wanneer Gods *Ik zal* door het geloof gehoord wordt, verwekt het een volle verzekering en sterke vertroosting, Evenals wanneer God zegt: "Ik zal het stenen hart uit uw vlees wegnemen, en zal u een vlezen hart geven; en Ik zal Mijn Geest geven in het binnenste van u; Ik zal rein water op u sprengen; Ik zal uw God zijn", de echo van het geloof is: "Amen, Heere uw wil geschiede". Wanneer Gods *Ik zal* en ons "Amen" elkaar ontmoeten, dan gaat onze wil in tot Gods wil, en de gewilde zaak is zeker en vast; ja, vaster de bergen van koper, want Gods wil is onveranderlijk, de waarheid is de gordel van Zijn lendenen.

4. Wij hebben de voorwerpen van deze zegen in het voornaamwoord *u*. Wel is waar, staat dit *u* niet in de grondtaal, doch het is er zeer gepast door onze overzetter ingevoegd, want het wordt duidelijk te kennen gegeven, hoewel de woorden luiden: "Van deze dag af zal Ik u zegenen" Alsof hij zeide: "Tot hiertoe zijn u vloeken en rampen overkomen, doch voortaan zullen u zegeningen en gelukzaligheid worden geschonken, "zegenende zal Ik zegenen." Doch wie zal Hij dus zegenen? De personen, die hier worden bedoeld, zijn zij, die door genade vast besloten zijn, zich aan het werk van de opbouw en de reformatie van de tempel te begeven.

5. Wij hebben het tijdstip of de tijd van wanneer af de zegen een aanvang neemt: "Van deze dag af zal Ik u zegenen", dat is, van de dag af, dat het fundament van de tempel des Heeren is gelegd geworden. Hier ligt de voornaamste nadruk van de tekst. Daarom wordt dit *vanaf* viermaal herhaald: "Stelt er toch uw hart op, *van* deze dag *af*, en opwaarts, *van* de vier en twintigste dag van de negende maand *af*, *van* de dag *af* als het fundament van de tempel des Heeren is gelegd geworden, stelt er uw hart op, *van* deze dag *af* zal Ik u zegenen". Het is het beste bestek, dat ooit werd uitgevoerd, en het is de beste dag, die u ooit in uw leven gehad hebt, want van die dag af dateert uw gelukzaligheid, namelijk van de dag af, dat het fundament van de tempel des Heeren is gelegd geworden.

Nu, u moet gedenken, dat de tempel een type van Christus was; niet slechts van Christus persoonlijk, in Wie al de volheid van de Godheid persoonlijk woont, evenals God in de tempel vanouds symbolisch woonde, tot welke geheiligde tempel, Christus Jezus, wij altijd moeten opzien ter aanneming bij God, en evenals Jona moeten voortvaren te zien naar Zijn heilige

tempel: maar ook werd het verborgen lichaam van Christus door de tempel afgebeeld; dat is, de gemeente, die het huls Gods is, waarvan Christus de levende steen, het vaste fundament, is, en al de gelovigen de levende stenen zijn, die als levende stenen gebouwd worden tot een geestelijk huis in Hem. Zo beduidde hun bouwen van de tempel de reformatie van de Kerk, en dat het fundament werd gelegd beeldt af, dat het grondwerk van de godsdienst wordt vastgelegd.

Laat ons nu enige geestelijke lering hieruit trekken, dat zij gezegend werden juist van die dag af, dat het fundament van de tempel in letterlijke zin gelegd werd. De geestelijke verborgenheid, die hier wordt voorgesteld is de volgende leer, welke ik uit de woorden, in hun verband beschouwd, afleid:

Dat alle zaligmakende zegeningen werkelijk beginnen van de dag af; dat het fundament van de geestelijke tempel werkelijk gelegd wordt: "Van deze dag af zal Ik u zegenen"; dat is, van de dag af, dat de fondamente van de tempel des Heeren worden gelegd.

Ik gebruik het woord *werkelijk* in beide delen van de leer, omdat ik niet spreek over hetgeen krachtens besluit, in het voornemen Gods van eeuwigheid, werd gedaan, noch over hetgeen wezenlijk in de raad des vredes en het verbond van de verlossing was geschied; noch over hetgeen fundamenteel en verdienstelijk werd gedaan toen Christus te Jeruzalem stierf; maar eerder over de werkelijke vruchten en gevolgen daarvan, wanneer zij werkelijk plaatsgrijpt in een dag van kracht. Daarom is mijn leer dan ook: Dat alle zaligmakende zegeningen werkelijk beginnen van de dag af, dat het fundament van de geestelijke tempel werkelijk gelegd wordt. Ziet Ef. 1:3, "Gezegend zij de God en Vader van onze Heeren Jezus Christus, Die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegeningen in de hemel in Christus," vergeleken met Ef. 2:21, "Op welke het gehele gebouw bekwaam samengevoegd zijnde, opwast tot een heilige tempel in de Heere." Daar ziet u, dat alle geestelijke zaligmakende zegeningen werkelijk plaatsgrijpen van de tijd af, dat de ziel met Christus, het vaste fundament, verenigd wordt; dat de dag is, waarin het fundament van de geestelijke tempel gelegd wordt.

Doch om deze leer verder op te helderen en te bevestigen zal ik haar op de volgende wijze behandelen:

- I. Ik zal aantonen wat de geestelijke tempel is.
- II. Wat het fundament daarvan is.
- III. Hoe dit fundament gelegd wordt.
- IV. Ik zal iets spreken over de dag waarin dit fundament gelegd is, en van welke dag af deze zegeningen een aanvang nemen.
- V. Aantonen welke zegeningen van die dag af beginnen.
- VI. Door enige bijzondere gronden en redenen bewijzen, dat zaligmakende zegeningen werkelijk van die dag af beginnen.
- VII. En tenslotte het gehele onderwerp toepassen.

I. Het eerste dat wij dan zullen doen is: aantonen wat deze geestelijke tempel is. Wij hebben u gezegd, dat de tempel een type van het verborgen lichaam van Christus, en van Christus Persoonlijk was. Ik ben voornemens in de behandeling van mijn onderwerp geen van beide uit te sluiten.

De tempel nu, was een type van het verborgen lichaam van Christus; dat is, van de Kerk van God, en van de persoonlijke gelovigen, in velerlei opzicht; die daarom dikwijls de tempel Gods, en de tempel van de Heilige Geest worden genoemd. Het voorbeeld en het tegenbeeld komen in deze en de volgende bijzonderheden overeen:

1. De tempel was een zeer statig gebouw; van buiten zeer prachtig, en van binnen zeer heerlijk; uit vele stenen, vele bouwstoffen, opgebouwd, nochtans die alle slechts één tempel uitmakende, op een fundament. Hij had drie voornamelijk afdelingen, namelijk: het voorhof, voor het volk: het heilige voor de priesters; en het heilige der heiligen, waarin de hogepriester eenmaal per jaar inging met het bloed van de zondoffers. Nu, zo is het ook hier met de geestelijke tempel, de Kerk. Het is een statig gebouw, een gebouw van God. Haar van buiten zichtbare heerlijkheid is zeer luisterrijk, wanneer zij recht is samengesteld ten opzichte van leer, tucht, dienst en regering; en veel meer haar inwendige heerlijkheid, want: "des Konings dochter is geheel verheerlijkt inwendig." Het verborgen lichaam van Christus is uit vele bouwstoffen vanuit de joden en heidenen samengesteld, vele levende stenen, gebouwd op Jezus Christus, de uiterste Hoeksteen, op Welke het gehele gebouw, bekwaam samengevoegd zijnde, opwast, tot een heilige tempel in de Heere. In deze geestelijke tempel zijn, als het ware, deze drie afdelingen, namelijk: de buitenste voorhof, bevattende alle belijders; het heiligdom van de onzichtbare Kerk, dat alleen voor het heilig priesterdom, namelijk alle ware gelovigen is, die gemaakt zijn tot koningen en priesters Gode en Zijn Vader; en het Heilige der heiligen, de hemel zelf, waarin de geesten van de volmaakte rechtvaardigen triomferen in de tegenwoordigheid van God en het Lam, die heerlijke Hogepriester, Die in het Heiligdom is ingegaan met het bloed van het zondoffer, dat Hijzelf heeft geofferd.

2. De tempel was de vastgestelde plaats voor de openbare dienst van God en de plechtige offeranden. Daar moesten al de slachtoffers en spijsoffers aan God geofferd worden; daar werd God plechtig aanbeden, en geloofd, en Zijn ordinanties bediend. Zo ook is de Kerk van God de geestelijke tempel, waarin alle geestelijke offeranden Gode worden geofferd door Zijn koninklijk priesterdom, en al de instellingen van Christus worden bediend tot volmaking van de heiligen, tot opbouw van het lichaam van Christus; en al de gelovigen zijn de ontvangers van Gods geestelijke inwendige aanbeding, in hart en ziel.

3. De tempel des Heeren was heilig en mocht niet besmet worden met hetgeen naar de wet onreinheid was. Zo ook is deze geestelijke tempel van God heilig, en moet die niet worden besmet met zondige onreinheden: "Zo iemand de tempel Gods schendt, die zal God schenden; want de tempel Gods is heilig, welke gij zijt" (2 Kor. 3:17). De onzichtbare Kerk is heilig niet alleen door afscheiding van de onheilige verdorven menigte van de wereld: (2 Kor. 6:17) "Daarom gaat uit het midden van hen, en scheidt u af, zegt de Heere, en raakt niet aan hetgeen onrein is, en Ik zal ulieden aannemen", en door toewijding aan God en Zijn heilige dienst; maar ook door rechtvaardigmaking, door de toegerekende gerechtigheid van Christus, hun Hoofd, in Wie zij een volmaakte heiligheid, of rechtvaardigheid hebben, volmaakt zijnde door Zijn heerlijkheid, die Hij op hen gelegd heeft (Ezech. 16:14); en door heiligmaking, en ingeplante heiligheid, doordat zij de Geest van Christus in hen hebben als het grondbeginsel van heiligmaking.

4. De tempel was dan ook een plaats van Gods geestelijke tegenwoordigheid, waar Hij onder Zijn volk woonde. Daar waren de tekenen van Zijn tegenwoordigheid; daar woonde Hij tussen de cherubijnen; daar ontmoette Hij Zijn volk en sprak Hij met hen. Zo zijn de gemeente van Christus en alle ware leden daarvan, een woonstede Gods in de Geest; zij zijn de tempels van de levende God. God woont in hen, wandelt in hen, openbaart Zich in hen, en geeft gemeenschap met Hem.

5. In één woord, de tempel was Gods huis, en zo zijn dat ook alle gelovigen; zij worden gebouwd tot een geestelijk huis (1 Petrus 2: 5), dat in zesderlei opzicht Zijn eigendom is. Zij zijn Zijn woonhuis, Zijn rusthuis, Zijn schathuis, Zijn vatenhuis, Zijn wapenhuis, en Zijn wijnhuis.

(1.) Ze zijn Zijn woonhuis. God woont daar op een bijzondere wijze: "In Salem is Zijn hut, en Zijn woning in Sion" (Psalm 76:3). Het is een lieflijke belofte: (2 Kor. 6: 16) "Ik zal in hen wonen". "Maar waarlijk, zou God op de aarde wonen?" Ja; deze eer hebben al de heiligen. God woont in hen door Zijn Heilige Geest, Die Hij hun heeft gegeven, en Hij woont bij hen, zodat Hij nooit Zijn woning geheel verlaat; wanneer Hij in de ziel woning maakt, zegt Hij: "Ik zal u nooit begeven, noch verlaten".

(2.) Zij zijn Zijn rusthuis; gelijk Hij daar woont, zo ook wandelt Hij daar: "Ik zal in hen wonen, en ik zal onder hen wandelen". Hij heeft er behagen in onder hen te wandelen" (Psalm 68:17) "Deze berg heeft God begeerd tot Zijn woning; ook zal er de Heere wonen in eeuwigheid". (Ps 132:14) "Dit is Mijn rust tot in eeuwigheid, hier zal Ik wonen, want Ik heb ze begeerd" (Psalm 149:4) "De Heere heeft een welgevallen aan Zijn volk". O wonderlijk! dat God een welgevallen zou hebben aan iemand van het zondig zaad van Adam. Nochtans, evenals een mens vermaak scheidt in Zijn huis, Zijn tuin, Zijn boomgaard en Zijn gewas, zo heeft de Heere lust aan Zijn gelovigen, die dikwijls Zijn hof, Zijn wijngaard, Zijn planting, genoemd worden (Jes. 61:3) "een planting des Heeren, opdat Hij verheerlijkt worde". Dus zijn zij Zijn rusthuis.

3. Zij zijn Zijn schathuis. Gelijk God de schat van de gelovige is, zo zijn de gelovigen Gods schat: "Des Heeren deel is Zijn volk; Jakob is het snoer Zijner erve (Deut. 32:9). Wanneer u ze beschouwt zoals zij in zichzelf zijn, afgescheiden van de Hoeksteen, dan heeft Hij aan hen maar een geringe schat. God kan met deze schat niet verrijkt worden, doch, in Christus beschouwt Hij hen als een schat van juwelen: En zij zullen, (Eng. Overz. Mal. 3:17) zegt de Heere der heirscharen, ten dage als Ik Mijn allerdierbaarste juwelen afzonderen zal, mij een eigendom zijn,"

(4.) Zij zijn Zijn wapenhuis. Dit geestelijk huis, deze tempel wordt gebouwd om een wapenhuis te zijn. De kerk wordt vergeleken bij (Hoogl. 4:4) "Davids toren, die gebouwd is tot ophanging van wapentuig, daar duizend rondassen aanhangen, allemaal zijnde schilden der helden". God legt in dit huis Zijn krijgsvoorraad op, zo, dat iedere gelovige zo goed bewapend wordt met het schild van het geloof en het zwaard des Geestes, dat hij de sterkste Goliath het hoofd kan bieden, ja, dat hij alle dingen vermag, door Christus, Die hem kracht geeft. De gemeente Gods is Zijn kasteel, en "God stelt heil tot muren en voorschansen".

(5.) Zij zijn Zijn vatenhuis. De Kerk is Gods huis, waarin al de vaten van de barmhartigheid een plaats krijgen, zowel tot versiering als tot gebruik, en Christus is de nagel in een vaste plaats, waaraan al de vaten hangen: (Jes. 22:23, 24) "En Ik zal Hem als een nagel inslaan in een vaste plaats, en Hij zal wezen tot een stoel der ere den huize zijns vaders. En men zal aan Hem hangen alle heerlijkheid des huizes Zijns vaders, van de uitspruitelingen en van de afkomelingen, ook alle kleine vaten van de vaten des bekers af, zelfs tot alle vaten van de flessen". Gelovigen, zwakke en sterke; vaten, van allerlei soort en grootte. De gelovigen zijn dan ook geen ledige vaten, wat zij ook in zichzelf zijn.

(6.) Zij zijn Zijn wijnhuis: (Hoogl. 2:4) "Hij voert mij in het wijnhuis, en de liefde is Zijn banier over mij." De Kerk van God, ik bedoel de samenkomsten van Zijn heiligen in de ordinanties, zijn Zijn ontvangkamer waar Hij weidt: "Mijn liefste is mijne, en ik ben Zijne, Die weids onder de leliën; totdat die dag aankomt, en de schaduwen vlieden." Hij richt een feestmaal aan onder Zijn volk, waar zij samen eten en drinken. Het is een wonderlijke tekst, hoewel hij gewoon wordt aangehaald: (Openb. 3:20) "Ziet, Ik sta aan de deur en Ik klop; indien iemand Mijn stem zal horen en de deur opendoen, Ik zal tot hem inkomen, en Ik zal met hem avondmaal houden, en hij met Mij." "Hij zal met Mij avondmaal houden," dat is, hij zal Mijn Geest en Mijn genaden

deelachtig zijn, die voor de ziel zo verkwikkelijk zullen zijn, als de spijs voor het lichaam. Ik zal met hem avondmaal houden, dat is, Ik zal Mijzelf verblijden en vertroosten in deze hun genaden, welke Ik hun geef, evenals iemand verkwikt wordt door zijn voedsel. Ik zal Mij verlustigen in het gezicht van de oefening van Mijn genaden, evenals iemand die spijs uitdeelt, zich daarin verlustigt. (Hoogl. 5:1) "Ik ben in Mijn hof gekomen," zegt Christus tot Zijn gemeente, "Ik heb Mijn mirre geplukt met Mijn specerijen, Ik heb Mijn honigraten met Mijn honig gegeten, ik heb Mijn wijn, mitsgaders Mijn melk gedronken." Zo is het Zijn wijnhuis. Deze geestelijke tempel dan is Gods huis: Zijn woonhuis, Zijn lusthuis, Zijn schathuis, Zijn wapenhuis, Zijn vatenhuis, en Zijn wijnhuis.

II. Ons tweede punt was: Wat het fundament van deze geestelijke tempel is.

Hierop antwoord ik met de apostel: (1 Kor. 3:1) "Niemand kan een ander fundament leggen dan hetgeen gelegd is, hetwelk is Jezus Christus." Christus is het enige Fondament van deze geestelijke tempel, en wij zullen dit in de volgende vier dingen overwegen:

1. Wat een fundament betekent.
2. Hoe Christus het Fondament is.
3. Waarin Hij het Fondament is.
4. Waarvan Hij het Fondament is.

1. Christus is het Fondament van deze geestelijke tempel, indien wij overwegen wat een fundament betekent. Het geeft het voornaamste steunpunt, sterkte en bevestiging te kennen. Ik zeg, een fundament geeft te kennen, dat het 't voornaamste en eerste is. Door een fundament verstaat men gewoonlijk de eerste steen, of de eerste laag stenen, die in een gebouw gelegd wordt. Christus nu is zo het Fondament, want Hij is de eerste Steen, Die in de Kerk gelegd is, en elke steen wordt op hem gelegd, in Wie de gelovigen geworteld zijn en opgebouwd worden (Kol. 2:7). Een fundament geeft ook macht, kracht en sterkte te kennen, om het gehele gebouw te dragen en te ondersteunen. Alzo nu is Christus een krachtig en machtig Fondament: "Ik heb hulp besteld bij Een, Die machtig is" (Eng. Overz. Psalm 89:20). "Hij is machtig volkomen zalig te maken;" machtig het gehele gewicht van de bovenbouw te dragen. Een fundament geeft bevestiging te kennen, zoals het gebouw daaraan door de metselspecie verbonden en er mee verenigd is, en het tot een overeenstemmende verhouding brengt. Nu, zo is Christus het Fondament, of de Hoeksteen. Wij worden "gebouwd op het fundament van de apostelen en profeten, waarvan Jezus Christus is de uiterste Hoeksteen, op welke het gehele gebouw, bekwamelijk samengevoegd zijnde, opwast tot een heilige tempel in de Heere" (Ef. 2:20). De hoeksteen bevestigt al het overige, en zo bevestigt en verenigt Christus al de leden van Zijn verborgen lichaam met Zichzelf.

2. Overweegt verder *hoe* Hij het Fondament is. Hier kunt u zien hoe Hij het fundament is, persoonlijk, leerstellig en praktisch. Hij is persoonlijk het fundament, Hij, namelijk de Godmens, Christus Jezus, is het Fondament, Dat in Sion gelegd is, om daarop zielen te bouwen; "Die de Heere aanhangt is één geest met Hem". De gelovigen worden niet alleen verbonden aan hetgeen Christus heeft verworven, maar aan de Persoon van Christus: zij worden met Zijn Persoon als het fundament verenigd. Hij is ook leerstellig het fundament. Christus is de inhoud van de gehele leer van het Evangelie, de Schriften getuigen van Hem. De apostelen en de profeten worden naar waarheid het fundament genoemd, doch Christus is er de Hoeksteen van. Hij is het Fondament van dat fundament. Het zou dan ook, dunkt mij, een onvolledige tekst moeten zijn, waarin een evangelieliedenaar Christus niet kon vinden. Hij is ook praktisch het Fondament, Hij is het voorschrift, dat elke ziel die tot Christus komt zal naschrijven, Zijn praktijk is de regel en het fundament van onze praktijk: "Hij heeft ons een voorbeeld nagelaten, opdat wij Zijn voetstappen zouden navolgen.

3. Overweegt *waarin* Hij het fundament is. Hij is het fundament in Zijn doen; want Hij is niet gekomen om de wet te ontbinden, maar om die te vervullen: en alle gerechtigheid te vervullen, en also een eeuwige gerechtigheid aan te brengen, welke de grond van onze zaligheid is. Het Evangelie wordt daarom de kracht Gods tot zaligheid genoemd. Waarom? Omdat de rechtvaardigheid Gods in hetzelfde wordt geopenbaard uit geloof tot geloof (Rom. 1: 17). Dit is de gerechtigheid in welke wij moeten worden gevonden, zullen wij ooit bevonden worden tot in eeuwigheid zalig te zijn. Hij is ook het Fondament in Zijn lijden: want de Heere heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen, en Hij is zonde voor ons gemaakt; en zo is Hij om onze overtredingen verwond en om onze ongerechtigheden verbrijzeld. "Hij heeft Zijn ziel gegeven tot een rantsoen voor velen", en God, dit rantsoen voor hen gevonden hebbende, zegt als het ware tot de rechtvaardigheid: "Verlos hun zielen, dat zij in het verderf niet nederdalen, want Ik heb verzoening gevonden". Hierin is Hij ook het Fondament in Zijn verdienste en verwerving; Hij heeft de hemel verworven en alle middelen om die te verkrijgen. Hij heeft alle zegeningen en alle genaden van de Geest verworven, namelijk: geloof, bekering, liefde, blijdschap, hoop, verzekering: al de genaden zijn door Hem verworven, en wat Hij verworven heeft, is Hij bereid te geven, ja, Hij is daartoe veel meer bereid, dan u bent om te ontvangen. Hij is daartoe bereid krachtens vergunning en aanstelling van Zijn Vader, die Hem boven mate met de Geest heeft gezalfd. Hij is vol van genade en waarheid, opdat wij uit Zijn volheid zouden ontvangen, ook genade voor genade. Hij is dan ook het Fondament in Zijn opstanding: want gelijk Hij overgeleverd is om onze zonden, is Hij ook opgewekt om onze rechtvaardigmaking. Zijn opstanding, of Zijn uitkomen uit de gevangenis van het graf, was een bewijs, dat de Rechter, Die hem in de gevangenis had geworpen, tevreden was, en dat de schuld geheel betaald was, zowel de schuld van gehoorzaamheid aan de wet, als van voldoening aan de rechtvaardigheid. Hierdoor werd een weg ontsloten tot rechtvaardigmaking van zondaren, en een vaste grondslag gelegd voor de opstanding tot de heerlijkheid van Zijn volk. Bovendien is Hij het Fondament in Zijn hemelvaart en verhoging, want: "als Hij opgevaren is in de hoogte, heeft Hij de gevangenis gevankelijk gevoerd. en gaven genomen om uit te delen onder de mensen, ja ook de wederhorigen opdat zij bij God zouden wonen", en dienovereenkomstig, "heeft God Hem door Zijn rechterhand verhoogd tot een Vorst en Zaligmaker, om Israël te geven bekering en vergeving der zonde". Ik zal om tijd te winnen al de Schriftuurplaatsen, die ik aanhaal, niet aanwijzen. Hij is ook het Fondament in Zijn voorbeding; "Hij is machtig volkomen zalig te maken allen, die door Hem tot God gaan, also Hij altijd leeft om voor hen te bidden". Aangezien Hij een Zaligmaker is door kracht, zowel als door prijs, past Hij door Zijn Geest krachtig toe, wat Hij met Zijn bloed zo duur heeft gekocht. O! U allen, die, door het geloof, op dit Fondament zoudt willen zien en steunen, hoort Zijn Eigen Woord: "Wendt u naar Mij toe, wordt behouden, alle gij einden der aarde: want Ik ben God, en niemand meer".

4. Overweegt waarvan Hij het fundament van de Kerk is. Wel, in het algemeen is Hij het fundament van al de beloften en de zegeningen, die daarin vervat zijn; want "al de beloften zijn in Hem Ja, en zijn in Hem Amen."

Door Hem zijn ons de grootste en dierbaarste *beloften* geschonken. Zij die zonder Christus zijn, zijn vreemdelingen van de verbonden der belofte, want Christus is het Fondament van die alle. Heeft God beloofd: "Ik zal uw God zijn, en gij zult Mijn volk zijn?" Heeft Hij gezegd: "Ik zal het stenen hart uit uw vlees wegnemen, en Ik zal u een vlezend hart geven?" Heeft Hij gezegd: "Ik zal Mijn Geest geven in het binnenste van u?" O grijpt dan Christus aan, en al de beloften zullen in Hem de uwe zijn. U zult zeggen: "O welk recht heb ik op de beloften, die niet weet of ik van Christus ben." U moet weten, dat er een recht van toegang en een recht van bezit is. Nu, ik zeg van de beloften, wat ik van Christus mag zeggen: Zodanig recht, als u op Christus hebt, hebt u ook op de beloften. U allen, die zonder Christus bent, en dit Evangelie mag horen, u hebt een

recht van toegang tot Hem. U wordt, op uw verantwoording, geroepen, tot Hem te komen om de zaligheid: "Die dorst heeft kome, en die wil neme het water des levens om niet." En u allen, die door het geloof tot Christus komt, u hebt een recht van bezit op Hem, u mag zeggen: "Mijn Liefste is mijne en ik ben de Zijne."

Nu, zo is het ook met de belofte; *allen, die mij horen, hebben een recht van toegang tot de belofte*. Ik zeg tot u wat Petrus zeide, toen hij predikte voor een gezelschap van de grootste zondaars, die er ooit waren, namelijk, voor de moordenaars van de Zoon van God: (Hand. 2:39) "Want u komt de belofte toe, en uw kinderen, en allen die daar verre zijn, zo velen als er de Heere onze God toe roepen zijn."

De roeping van het Evangelie geeft u een recht van toegang en een volmacht, om op de belofte te pleiten. Roept tot God, of Hij die aan u wil vervullen, om Christus wil, Die er het Fondament van is. Dit is zo'n recht, dat u, zolang u geen geloof hebt, geen beter recht kunt hebben. De belofte is zodanig voor u, dat zij niet meer voor u kan zijn, voordat u gelooft, en dan hebt u er een recht van bezit op; want dan bent u kinderen van de belofte, als Izak was (Gal. 4:28). Zegt men, dat dit een nieuwe leer is, dan stem ik dat toe, want het is de leer van het Nieuwe Testament.

Doch ik ga voort. Gelijk Christus het Fondament van al de beloften is, zo is Hij ook het Fondament van al de *zegeningen*, die het verbond van de belofte bevat; die wij meer in het bijzonder in het kort zullen nagaan.

- Christus is het Fondament van de wegneming en vergeving van onze zonden. want, "in Hem hebben wij de verlossing door Zijn bloed, namelijk de vergeving der misdaden" (Ef. 1:7).
- Hij is het Fondament van onze vrijmaking van de vloek, want "Christus heeft ons verlost van de vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons" (Gal. 3:13); "want vijanden zijnde, zijn wij met God verzoend door de dood Zijns Zoons" (Rom. 5:10).
- Hij is het Fondament van onze rechtvaardigmaking: "In Hem zullen gerechtvaardigd worden en zich beroemen, het ganse zaad Israëls" (Jes. 45:25), en dus is Hij het Fondament van ons recht op het eeuwige leven: (Tit. 3:7) "Opdat wij gerechtvaardigd zijnde door Zijn genade, erfgenamen zouden worden naar de hoop van het eeuwige leven."
- Hij is het Fondament van het leven zelf: "En dit is het getuigenis, namelijk, dat God ons het eeuwige leven gegeven heeft en dit zelve leven is in Zijn Zoon. Die de Zoon heeft, die heeft het leven; die de Zoon van God niet heeft, die heeft het leven niet" (1 Joh. 5: 11, 12).
- Hij is het Fondament van onze heiligmaking en onze vordering daarin; want "Hij is ons van God geworden, wijsheid, en rechtvaardigheid, en heiligmaking, en verlossing;" en die in Hem blijft draagt veel vrucht, want, "uit Zijn volheid ontvangen wij, ook genade voor genade."
- Hij is het Fondament van ons geloof; Hij is niet alleen het Voorwerp daarvan, maar ook de overste Leidsman en Voleinder des geloofs.
- Hij is het Fondament van de bekering: God heeft Hem verhoogd om te geven bekering en alle andere genaden. die wij nodig hebben.
- Hij is Fondament van onze toegang tot God; "want door Hem hebben wij beide de toegang door één Geest tot de Vader."
- Hij is het Fondament van onze aanneming bij God, beide in onze personen en plichten, want, "wij zijn begenadigd in de Geliefde." U zult zeggen begenadigd, of aangenomen in Hem, dat is, om Zijntentwil: daar is meer in begrepen dan dat. Aangezien Hij ons Hoofd is, en de gelovigen de leden van Zijn lichaam zijn, en Hij volmaakt gehoorzaam is geweest en een volkomen voldoening heeft gegeven, wordt, het Hoofd dit gedaan hebbende, het gehele lichaam aangemerkt als dit gedaan te hebben, en zo worden wij in Hem aangenomen, of begenadigd; Zijn doen is het onze.

- Hij is het fundament van ons vrijmoedig toegaan tot de troon der genade, met een heilig vertrouwen. Wij hebben "vrijmoedigheid om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus, op een verse en levende weg, welke Hij ons ingewijd heeft door het voorhangsel, dat is, door Zijn vlees."
- Hij is het fundament van onze overwinning over alle vijanden, over alle tegenstanders en alle tegenstand; want, "wij zijn meer dan overwinnaars door Hem, Die ons heeft liefgehad."
- Hij is het Fondament van onze gehele zaligheid, en van al onze gelukzaligheid en heiligheid want wij zijn in Hem volmaakt, in Wie al de volheid der Godheid woont.
- Hij is het Fondament van onze opstanding tot de heerlijkheid, want Hij is het, "Die ons vernederd lichaam veranderen zal, opdat het gelijkvormig worde aan Zijn heerlijk lichaam, naar de werking waardoor Hij ook alle dingen Zichzelf kan onderwerpen."
- Hij is het Fondament van de eeuwige zaligheid van ziel en lichaam in het gelukzalig aanschouwen, want "als Hij zal geopenbaard zijn, zullen wij Hem gelijk wezen; want wij zullen Hem zien gelijk Hij is; en also zullen wij altijd met de Heere wezen."
- In één woord, Hij is het Fondament van onze vereniging met Hem, aangezien Hij er de uitwerkende oorzaak van is; want "zo wanneer ik van de aarde zal verhoogd zijn," zegt Christus zal ik ze allen tot Mij trekken." En zo is Hij dus het Fondament van ons alles, want, zegt de apostel: "Christus is Alles in allen."

III. Ons derde punt was, aan te tonen hoe dit fundament gelegd wordt. *Hoe wordt het fundament van deze geestelijke tempel gelegd? Of, hoe wordt het volk op dit fundament gebouwd, waarover ik gesproken heb? Hoe wordt een mens aan de Heere verbonden, als een levende steen op dit levende fundament? Het is geen gering werk een mens uit te houwen uit de oude steengroeve van het werkverbond, en hem van alle zandgronden af te drijven. Het is te vrezen, dat voor het merendeel van hen, die het Evangelie horen, het fundament van de tempel nog niet gelegd is. Doch, zegt u, wanneer wordt het gelegd, hoe wordt dat gedaan?*

Wij antwoorden: "Niet door kracht, noch door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden, zegt de Heere der heirscharen" (Zach. 4:6). Ik zal u de vier volgende dingen opnoemen, die de Geest des Heeren pleegt te doen, wanneer Hij het fundament van het oude huis, daar de troon van de satan is, opgraaft, en het fundament legt van de geestelijke tempel, daar God woont.

1. Hij maakt het geweten wakker door een werk van overtuiging, waardoor Hij de mens overtuigt, dat hij zijn gehele leven door niets heeft gedaan dan, in plaats van een tempel voor God te bouwen, een woning voor de duivel op te richten. De Geest, gekomen zijnde, zal de wereld overtuigen van zonde, van ongeloof, en van vijandschap tegen God. Indien dan ook God ooit in u het goede werk begonnen heeft, om het fundament te leggen, heeft Hij u de stofhoop van een natuurlijke staat ontdekt, en uw gewetens wakker geschud door een gezicht en gevoel van de zonde. Het geweten is van nature als met een brandijzer dichtgeschroeid, evenals zij van welken hun vlees een deel met een gloeiend ijzer verbrand is, het niet gevoelen, wanneer die plaats wordt aangeraakt, dit harde vel moet geknepen worden. Daarom doet God het mes van de overtuiging tot in 't levende vlees ingaan; Hij doet de mens zien, dat Hij tegen God in opstand is, dat hij een Babelbouwer is, dat er daarom een staande twist is tussen God en hem, en dat dit moet worden opgeruimd, voordat hij een tempel voor God kan bouwen. Hij bevindt toch, dat het oude gebouw, de oude natuurstaat daar hij in is, slechts een Babel van verwarring en vijandschap tegen God is.

2. Om het fundament van de geestelijke tempel te leggen, doorwondt de Heere het hart met wroeging van het geweten; Hij vervult de ziel met smart en droefheid over de zonde, waarmee hij de duivel behaagd en God onteerd heeft, en waardoor hij een tempel voor zijn afgoden en

begeerlijkheden heeft gebouwd, zeggende: Wee mij, dat mijn hart een tempel voor de duivel, een kooi vol onrein gevogelte, een broedplaats van gruwelen geweest is. Weliswaar kunnen de mensen in het eerst droefheid hebben over de zonde, zoals die hier verdrukkingen, of hiernamaals de verdoemenis veroorzaakt, doch in de voortgang van dit werk verwekt de Heere een ander soort van droefheid; want Hij ontdekt de mens de uitgebreidheid van de zonde, dat het een overtreding van Gods wet, een tegenstand van Gods natuur, en een spuwen in Gods aangezicht is. Dit is goed te zien in David: "Tegen U, U alleen, heb ik gezondigd". Wat! Zondigde hij dan niet tegen anderen, toen hij doodslag en overspel beging? Ja waarlijk. O, zegt David, ik zie, dat ik tegen U, en U alleen gezondigd heb. De belediging is God aangedaan, Hij is onteerd, en het hart, dat Zijn tempel moest zien, is verontreinigd.

3. Om het fundament van de tempel des Heeren te leggen, vernedert de Geest des Heeren de ziel in een werk van verootmoediging, Hij vernedert de ziel van de zondaar onder Gods almachtige hand, omdat hij zolang bezig geweest is met de tempel van de duivel te bouwen en op te knappen, terwijl de tempel des Heeren in de ziel woest bleef liggen. Een heilig God staart de mens in het aangezicht, en de onheilige ziel ziet de heilige God, en maakt de onheilige ziel beschaamd. Dan wordt de ziel zover vernederd, dat zij de gehele beschuldiging van God en Zijn heilige wet, die tegen hem wordt ingebracht aanvaardt. God en de wet beschuldigen de mens, dat hij een verontreiniger van de tempel Gods is, en daarom verdient vernield te worden; de mens aanvaardt de beschuldiging en eigent die. Wanneer leraars de mensen van zonden beschuldigen, zullen zij die óf ontkennen, óf met een kleed bedekken, en verontschuldigen zoeken. Misschien zullen zij zeggen, dat zij zich vergist hadden, of in drift, of in zo en zo'n verzoeking verkeerden; doch dat is een duidelijk bewijs, dat uw zielen nooit voor God vernederd werden, want indien God uw zielen ooit had vernederd, zoudt u meer geneigd zijn uzelf te veroordelen, dan ooit enig leraar het kan doen. Wanneer God toch de ziel vernedert, aanvaardt zij alles waarvan God haar beschuldigt, en zij zegt, evenals David tot Nathan: Ik ben de man; ik ben dat monster; ik ben de duivel, die aldus de tempel Gods heeft verontreinigd, door menigerlei begeerlijkheden te dienen. Hij vernedert hem, zodat hij ziet, dat hij het geloof mist; dat hij het geloof missende verloren is, en dat hij toch evenmin kan geloven als een wereld scheppen. Dan vernedert Hij de ziel, zodat zij haar verwachting van de wet opgeeft, en haar eigen gerechtigheid laat varen; zij heeft geen verwachting meer, dat God haar wegens enige plicht, gerechtigheid, of goedheid van haar zelf aannemen. Neen, neen, zij ziet, dat niets dan het bloed en de gerechtigheid van Christus haar kan zaligmaken, en van die verdoemenis verlossen, welke de beste van haar plichten en gerechtigheden verdienen. En zo wordt de ziel al verder vernederd, zover, dat zij God vrij verklaart en rechtvaardigt, al zou Hij haar verdoemen. Sommigen zullen zeggen: "Wij kunnen niet geloven, dat God zo wreed zal zijn, om het merendeel van de wereld wegens hun zonden te verdoemen." Helaas! Mens, als u dat meent, is het een bewijs, dat uw ziel nooit onder een gevoel van de zonde vernederd werd. Doch de vernederde ziel zegt: "O! Dood en verdoemenis zijn het loon, dat de zonden verdienen, en als God mij naar de hel zou zenden is Hij rechtvaardig; daar zou ik Zijn rechtvaardigheid prediken en verklaren, dat Hij mij nooit onrecht heeft gedaan; ja, het is mij een wonder, dat ik niet al lang in de put des afgronds ben geworpen." In één woord, de ziel wordt zo ver vernederd, dat zij ziet, dat, als zij ooit genade bij God zal vinden, en God ooit zo laag zal afdalen, om haar vuile hart tot een tempel voor zo'n heilige God te maken, dit zuivere vrije genade zal zijn, en dat niets dan oneindige almachtige genade het fundament van de geestelijke tempel kan leggen. En zo brengt Hij de ziel daar, dat zij zegt: O! Als God Zich niet over mij ontfermt en mij zalig maakt, Hij is rechtvaardig en recht; doch als Hij Zich over mij ontfermt, zal ik eeuwig Zijn Naam grootmaken, en, misschien zal Hij Zich, om Zijns Naams wil, over mij ontfermen. Dus vernedert Hij, en dan

4. Legt de Geest des Heeren het fundament van de geestelijke tempel in een werk van verlichting. Waarlijk, het fundament is nooit volkomen gelegd, zolang niet God, "Die gezegd heeft, dat het licht uit de duisternis zou schijnen, in onze harten geschenen heeft, om te geven verlichting der kennis van de heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus" (2 Kor. 4:6). De ziel nu, zoals ik gezegd heb, ontwaakt, gewond, vernederd en tot wanhoop van verlossing in zichzelf gebracht zijnde, en bevindende, dat al haar vorige toevluchten der leugens haar begeven, en al haar vorige hopen haar ontvallen, ontfermt Zich de Heere over haar in haar nederigheid en openbaart Zijn Zoon in haar (Gal. 1:16); Hij ontdekt de heerlijkheid van Christus' Persoon en gerechtigheid, Die het Fundament is waarop de gehele ziel krachtig, en liefelijk en onweerstaanbaar wordt overgehaald, om met het Fundament te verenigen. De Geest des Heeren openbaart het Fundament en geeft de heerlijkheid daarvan in Gods licht te zien, en werkt op hetzelfde ogenblik dat geloof, waardoor de ziel, een welbehagen hebbende in deze heerlijke vinding van oneindige wijsheid aangaande Christus, die God van Zijn Zoon getuigd heeft, gelovig toe te stemmen en daarmee in te stemmen, en te verzegelen, dat God waarachtig is. Zij grijpt, met een persoonlijk toepassing, Christus aan tot haar persoonlijk voordeel, en dus is het Fundament van de geestelijke tempel gelegd. De handen van onze verhoogde Zerubbabel hebben dit huis gegrondvest, Zijn handen zullen het ook voleinden (Zach. 4:9); Die de weg voor Zichzelf gebaad heeft, door de bergen vlak te maken en in een werk van overtuiging, diepe droefheid en vernedering, de stofhopen op te ruimen, zeggende: "wie zijt gij, o grote berg? voor het aangezicht van Zerubbabel zult gij worden tot een vlak veld". Hij komt Zelf en toont Zijn heerlijkheid, als het vaste fundament, dat God in Sion gelegd heeft, in een weg van zaligmakende verlichting. Hij komt in het hart en maakt, dat de ziel Hem met duizenden Hosanna's verwelkomt zeggende: "Gezegend is Hij, Die komt in de Naam des Heeren", om de hoofdsteen voort te brengen, tot een hoofd des hoeks: "dit is van de Heere geschied, en het is wonderlijk in onze ogen. Dit is de dag, die de Heere gemaakt heeft, laat ons op dezelve ons verheugen en verblijd zijn". Dit is de dag van welke Hij gezegd heeft: "van deze dag af zal Ik u zegenen". En zo komen wij tot,

IV. Ons vierde punt, namelijk: Dat wij een weinig zullen spreken over de dag, waarin dit fundament van de geestelijke tempel gelegd is, van welke dag af de zegeningen een aanvang nemen: "van deze dag af zal Ik u zegenen."

In hierover te spreken zal ik de vier volgende opmerkingen aangaande deze dag voorstellen.

De eerste opmerking, die ik maak, is deze: "dat deze dag onder verscheidene benamingen in de Schrift voorkomt." Soms wordt hij de dag van de bruiloft, en de dag van de vreugde Zijns harten genoemd: (Hoogl. 3:11) "Gaat uit, en aanschouwt, gij dochteren Sions, de koning Salomo, met de kroon daarmede hem zijn moeder kroonde op de dag zijner bruiloft, en op de dag van de vreugde zijns harten." De dag waarop het Fundament van de geestelijke tempel gelegd is, is de dag van de bruiloft. Soms wordt hij een dag van kracht genoemd: (Psalm 110:3) "Uw volk zal zeer gewillig zijn op de dag Uwer heirkraft." Hij wordt zo genoemd, omdat in die dag de kracht van God wordt voortgebracht, namelijk de almachtige werking van Zijn kracht in de stenen van de tempel te houwen uit de steengroeve van een staat van de natuur, door hun willen over te buigen, en hun harde stenen harten te verbreken, en die te vormen voor een geestelijke tempel. Soms wordt hij de dag der zaligheid geroemd: (2 Kor. 6:9) "Ziet nu is het de welaangename tijd, ziet nu is het de dag der zaligheid." Dit kan worden toegepast op de dag van het Evangelie, doch het kan meer bijzonder worden gezegd van de dag van het bouwen, wanneer het fundament van de tempel gelegd is. Dan toch kan worden gezegd, wat Christus tot Zacheüs zeide: "Heden is deze huize zaligheid geschied." Soms wordt hij een dag der wraak genoemd: (Jes. 63:4) "Want de dag der wraak was in Mijn hart."

De dag, waarin het Fondament van de tempel gelegd is, is de dag waarin God het oude gebouw afbreekt, en wraak oefent over alle geestelijke vijanden, zonde, Satan, en krachtige verdorvenheden; en alles wat het geestelijk bouwen tegenstond wordt in die dag door de wraak Gods en de wraak van de tempel achtervolgd. Soms wordt hij de dag van de kleine dingen genoemd (Zach. 4:10): omdat, wanneer het fundament van de tempel gelegd wordt, het begin zeer klein kan zijn, evenals een mosterdzaadje. Nochtans zal het in het einde een groot en prachtig werkstuk zijn, omdat "Hij, Die het goede werk begonnen heeft, dat zal voleindigen;" want, "de Heere is een Rotssteen Wiens werk volkomen is." En zo wordt hij, tenslotte, een dag genoemd, die de Heere gemaakt heeft: (Psalm 118:24) "Dit is de dag, die de Heere gemaakt heeft, laat ons op dezelve ons verheugen en verblijd zijn." De Psalmist spreekt daar van de dag, in welke de steen, die de bouwlieden verwierpen, tot een hoofd des hoeks werd, en dat is in hoge mate de dag, in welke het Fondament van de tempel gelegd is: "van deze dag af zal Ik u zegenen."

Doch een tweede opmerking omtrent deze dag is, dat er een groot verschil is tussen de dag waarin het fundament van deze tempel gelegd wordt, en de dag waarin het gebouw voltooid wordt; tussen de dag van het leggen van het fundament op aarde, en de dag van de voltooiing in de hemel.

- De dag toch van het leggen van het fundament wordt ingeleid met een zeer donkere morgen, of liever een avond, gelijk er geschreven staat: (Engelse overzetting Gen. 1:5) "De avond en de morgen waren de eerste dag:" zo ook wordt, zoals ik reeds zeide, wanneer het fundament gelegd is, de morgen door de avond ingeleid, een donkere avond van toorn en wettische verschrikking, overtuiging en vernedering. Menige donkere wolk kan in die dag de hemel bedekken; doch de dag van de voltooiing zal een heerlijke dag en een heldere dag zijn, waarin alle omstandigheden verblijdend zullen zijn; want dan zal de hoofdsteen voortgebracht worden, met toeroeping: *Genade, genade zij dezelve.*
- De dag, waarin het fundament gelegd is, is een dag waarin de verdorvenheid een dodelijke slag krijgt, en voor een poosje kan schijnen bijna gedood te zien, doch zij steekt later haar kop weer op, werpt vuur in het heiligdom en verontreinigt dikwijls de tempel; doch de dag waarin het gebouw voltooid is zal een einde maken aan zonde en verdorvenheid; daar zullen geen ongeloof en vijandschap; geen zonde, misvattingen, verdenkingen of vrezen meer zijn; daar zal geen gevaar meer zijn van geestelijke vijanden van buiten of van binnen.
- Nog eens, de dag waarin het Fondament gelegd is, is een dag van, geheimhouding. Misschien zit de persoon naast u, en u ziet het niet, noch weet het, wanneer de Heere het Fondament van de geestelijke tempel binnen in hem legt; of misschien ligt hij in huis op zijn knieën. Er is een verborgen werk waarin de ziel als een steen op het vaste Fondament wordt gelegd; doch de voltooiing geschiedt in het openbaar voor het oog van miljoenen heiligen en engelen.
- In één woord, nadat het fundament is gelegd, kan de gelovige vele malen, door onkunde, en ongeloof, en twijfelingen, en vrezen, bezig zijn met het Fondament op te graven; maar wanneer de tempel voltooid is, zal zoiets niet meer plaatsgrijpen, want dan zullen zij gelegenheid hebben te zingen en te zeggen: "Vaarwel duisternis, welkom licht; vaarwel dood, welkom leven, vaarwel droefheid, welkom blijdschap; vaarwel geloof, welkom aanschouwen; vaarwel hoop, welkom bezit en eeuwige genieting van God zonder onderbreking." Zodat er een groot onderscheid is tussen de dag waarin het Fondament gelegd wordt, en de dag waarin het gebouw voltooid wordt.

De derde aanmerking aangaande deze dag is: "Dat de juiste dag, die bijzondere dag, waarin het Fondament van de geestelijke tempel gelegd, en de ziel met Christus verenigd is, van eeuwigheid tussen de Vader en de Zoon is overeengekomen in het verbond der genade en der

verlossing." Dat ogenblik, waarin de eerste steen van het Fondament gelegd wordt, is door de Vader bepaald, die de tijden of gelegenheden in Zijn Eigen macht gesteld heeft, om die naar de raad van Zijn wil te kennen en te regelen. En om met eerbied in de taal van de Schrift te stamelen: God, de grote Bouwmeester, wacht met lijdzaamheid op die dag, in welke Hij besloten heeft het Fondament te leggen, volgens die lieflijke en aanmerkelijke Schriftuurplaats, welke vertroostend kan zijn voor hen, die in plichten, avondmaalstijden en ordinanties niet kunnen verkrijgen, waar zij lang naar uitgezien en op gewacht hebben: (Jes. 30:18) "En daarom zal de Heere wachten, opdat Hij u genadig zij, en daarom zal Hij verhoogd worden, opdat Hij Zich over ulieden ontferme, want de Heere is een God des gericht; welgelukzalig zijn die allen, die Hem verwachten." Wacht u op een dag van Zijn heirkraft? Wel, God wacht Zelf op die dag. De arme vernederde ziel kan geneigd zijn te denken: O, Christus is niet gewillig: ik heb dagen afgezonderd; ik heb mijn knieën gebogen, ik heb Hem in deze en die ordinantie gezocht, en toch kon ik niet tot vereniging met Hem komen; ik ben bijna in de hel ingedompeld van droefenis, en nog is mijn hert niet vertederd; gewis, Christus is niet gewillig".

Ach vrienden, hoedt u voor die godslastering. De Heere Jezus is gewillig, doch de volheid des tijd is nog niet gekomen. Er is een bestemde tijd, een vastgesteld ogenblik van Zijn komst; op die dag wacht Hij, en op die dag moet u ook wachten; hij weet de juiste tijd. De kraan, de zwaluw en de ooievaar weten hun gezette tijden door een natuurlijk instinct, dat God hun heeft gegeven, en zou Hij zijn Eigen tijd niet weten? Ja, "Hij wacht om genadig te zijn; en welgelukzalig zijn die allen, die Hem verwachten." Wacht op deze dag van Zijn heirkraft, want wanneer die komt, dan zal er een gunstige samenloop van omstandigheden zijn om het werk ten einde te brengen. Het Woord wordt levendig gemaakt; de Geest werkt met kracht; de ziel wordt lieflijk en onweerstaanbaar getrokken, en alle dingen werken eenparig mee, om het fundament te leggen en het tempelwerk te bevorderen.

De vierde opmerking aangaande deze dag is: "Dat er vele tekenen en kenmerken zijn, waarbij deze dag, wanneer hij komt, gekend kan worden." Ik zal niet zeggen, dat elk bekeerde de dag van zijn eerste bekering weet, doch ik ben er zeker van, dat die ten opzichte van alle volwassenen kan worden gekend, want niemand wordt slapende, of dromende, bekeerd. Er zijn vele tekenen van, die in het geheel niet tot een natuurlijke dag bepaald kunnen worden, doch die door de verscheidene standen van het leven van een gelovige, van de tijd af, dat het Fondament van de geestelijke tempel gelegd werd, heen lopen. De tekenen van deze dag dan, waaraan hij kan worden gekend, zijn, kort gezegd, de volgende.

1. Het is een dag van licht. Het licht breekt door het venster van de ziel, zodat zo iemand kan zeggen: "Ik weet, dat ik blind was, en nu zie." Hij heeft nu een ander gezicht van de zonde, van God, van Christus en van de godsdienst, dan de wereld; ja, hijzelf beschouwt die nu anders dan tevoren. Tevoren had hij van Hem gehoord met het gehoor van de oren, maar nu ziet Hem zijn oog. Hij heeft nu een zichtbaar bewijs van geestelijke dingen, bij het licht van het Woord en de Geest, als een Geest der wijsheid en der openbaring in de kennis van Christus.
2. Het is ook een dag van leven, van het leven uit de dood: "U heeft Hij mede levendgemaakt, daar gij dood waart door de misdaden en de zonde." Weliswaar zijn er velen, die menen, dat zij een geestelijk leven hebben en niet dood zijn in de zonde, omdat zij vele goede plichten doen; nu, dat is in zoverre goed; doch, o man, vrouw! weet u wel wat een nieuw leven, een nieuwe gehoorzaamheid is? Een leven van nieuwe evangelische gehoorzaamheid? Weet u wat dat woord betekent: (Gal. 2:19) "Ik ben door de wet der wet gestorven, opdat ik Gode leven zou? Al zoudt u als een engel des lichts leven, zolang u niet iets hiervan bij bevinding kent, bent u vreemdelingen van deze dag des levens. Wel weet u van nature sommige dingen van het eerste verbond: "De mens, die deze dingen doet, zal door dezelve leven;" doch u weet niets geestelijk van de weg van het nieuwe verbond, van het voor God leven.

3. Deze dag is een dag van liefde. O hoe wordt in deze dag de liefde Gods in het hart uitgestort, waardoor de ziel kan zeggen; "Wien heb ik nevens U in de hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde." Gods machtige liefde in Christus wordt zodanig ontdekt, dat zij de krachtige vijandschap tegen God in de ziel doodt, en liefde tot Hem verwekt.
4. Het is een dag van blijdschap. Wanneer de arme ziel een gezicht krijgt van de ellende waarvan zij vrijgemaakt is, van de vele goede dingen waarop zij recht krijgt, en van de eeuwige zaligheid, die voor haar is weggelegd; hoe doet dit haar zich verheugen in God haar Zaligmaker, juichen in de Rotssteen haars heils, en haar weg met blijdschap reizen!
5. Deze dag is een dag van vrijheid, waarin banden worden losgemaakt, en de gebondenen, die daar hopen, uitgaan op de roepstem van Christus, die op die dag de gevangenen vrijheid uitroept, en de gebondenen opening der gevangenis; op Wiens machtwoord de sterke ketenen van zonde, ongeloof, duisternis, godloochening, en onkunde worden losgemaakt, en de ziel gegeven wordt in vrijheid te wandelen en met een verwijd hart de weg van Gods geboden te lopen.
6. Deze dag is een dag van verwondering. Wanneer die mens aanschouwt de rotssteen daar hij uit gehouwen is, en de holligheid des bornputs, daar hij uit gegraven is, o, hoe verwondert hij zich, dat zo'n klomp hel tot een geestelijke tempel voor de God van de hemel zou worden gemaakt! "O wonder!" zegt het zwak geloof, "als de Heere Zich ooit over zo iemand als ik ben zal ontfermen." "O wonder!" zegt het sterk geloof, "dat God ooit zo iemand als ik ben, met een eeuwige liefde heeft liefgehad, en met goedertierenheid wilde trekken." Wat een verrukking van verwondering en verbazing wordt in het hart van die mens opgewekt! Wel, ik was dood, en nu leef ik; ik was zwak, en nu ben ik sterk; deze morgen nog, was ik in benauwdheid en onder de verschrikkingen Gods, en nu heeft Hij mij in verrukking gebracht met de vertroosting van de Geest. Ik was bevreesd, dat de hel mijn deel zou zijn, en nu heb ik de hoop van het eeuwige leven. O wat is dit een dag van verwondering!
7. Deze dag is een dag van overwinning. O herinnert u zich de dag nog, toen u meende, dat er een legioen duivelen, een regiment begeerlijkheden, en heirscharen van verdorvenheden in u waren? Doch, ziet, in verrassende goedertierenheid kreeg u genade om te geloven en Christus aan te grijpen, en zo, door het geloof, de heirlegers van de bondgenoten op de vlucht te drijven, en te overwinnen door het bloed des Lams; en zo hebt u de overwinning behaald over de Satan, over de zonde, over de wereld, over een boos hart en een boos gestel; en u mocht al uw vrez en twijfelingen te boven komen.
8. Deze dag is een dag van lof en van de stem van dankbaarheid. De ziel zal in zo'n dag licht uitbarsten, uitroepende: "O wat zal ik voor Christus spreken? Wat zal ik voor Hem doen? Wat zal ik voor Hem lijden? Weliswaar moet beide doen en lijden mij gegeven worden, want als Hij mij verlaat kan ik geen ogenblik blijven staan, als Hij mij loslaat zal ik nooit goed doen, maar o! Als Hij mij door Zijn genade wil ondersteunen, en met Zijn heerlijkheid opbeuren, zou ik, dunkt mij, voor Hem door vuur en vlammen kunnen gaan.
9. In één woord, deze dag is een dag van ontdekking, voornamelijk van de heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus. Die mens ziet de Koning in Zijn schoonheid. O! Heeft Christus ooit uw hart beschenen met een straal van Zijn schoonheid en heerlijkheid? Hebt u Hem in de schoonheid van Zijn Persoon en van Zijn ambten aanschouwd? In de schoonheid van Zijn verdienste en van Zijn Geest? In de schoonheid van Zijn gerechtigheid en volheid?
"Wel," zullen sommigen denken, "die man praat over een gezicht van de heerlijkheid van Christus, dat moeten dwaze inbeeldingen en geestdrijverij zijn; is niet Christus in de hemel? Wat ons betreft, wij zagen nooit enige heerlijkheid, welke die van zon, maan en sterren te boven ging."
 O arme ziel! U bent een volkomen vreemdeling van deze dag waarover ik spreek, als u nooit glansrijker heerlijkheid hebt gezien dan die. Er is oneindig schitterender schoonheid te zien,

dan met uw lichaamsogen in deze zichtbare hemelen te zien is. Staat niet dat woord in uw Bijbel: "God, Die gezegd heeft, dat het licht uit de duisternis zou schijnen, is Degene, Die in onze harten geschenen heeft, om te geven verlichting der kennis der heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus?" Staat niet dat woord in uw Bijbel: "En wij allen, met ongedekten aangezicht de heerlijkheid des Heeren als in een spiegel aanschouwende, worden naar hetzelfde beeld in gedaante veranderd; van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest?" Het is door het geloof, dat wij God in Christus zien, de wereld met Zichzelf verzoenende. Wij zien Zijn genade, Zijn heerlijkheid, Zijn schoonheid, en wij kunnen niet uitdrukken wat wij aanschouwen; wij kunnen aan de wereld niet verklaren wat wij zien; woorden kunnen de schoonheid en heerlijkheid, die in Hem zijn te zien, of de zoetheid en de vertroosting, die in Hem worden gevoeld, wanneer die ontdekt worden, niet uitdrukken. Zij, die Hem zien, kunnen niet meer zeggen dan, dat zij zien, dat al wat aan Hem is, enkele genade, enkele heerlijkheid, enkele schoonheid, geheel begeerlijk, oneindig lieflijk is; het is geen inbeelding of verbeelding, maar overeenkomstig het Woord van God, de Schriften van de waarheid, waarin geschreven staat, dat Hij ons de Geest der wijsheid en der openbaring in de kennis van Christus geeft. Zo heb ik u enige tekenen doen zien, waarbij deze dag gekend kan worden.

V. Ons vijfde punt was, dat wij zullen aantonen welke zaligmakende zegeningen van die dag af beginnen: "Van deze dag af zal Ik u zegenen."

1^e Welke zegeningen beginnen van die dag af, waarin het fundament van de tempel gelegd is? Wel, van die dag af worden zij gezegend met alle tijdelijke, geestelijke en eeuwige zegeningen.

1. Van deze dag af worden zij gezegend met alle tijdelijke zegeningen; zij hebben een recht op alle dingen. Door onze val, in de eerste Adam, hebben wij ons recht op alle dingen verbeurd. Welke goede dingen ook de goddelozen mogen genieten, zij hebben er geen recht op, maar zij zullen voor God moeten verantwoorden, dat zij inbreuk maken op Zijn eigendom; daarom worden de goddelozen rovers genoemd: (Job 12:6; Eng. Overz). "De tenten der rovers zijn voorspoedig." Doch wanneer het Fundament van de geestelijke tempel gelegd is, wordt het verbeurde recht op alle dingen hersteld, omdat die mens met Christus verenigd is, Die de Erfgenaam van alles is: "Alles is uwe, want gij zijt van Christus." "Die ook Zijn Eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Hem voor ons allen overgegeven, hoe zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken?" Alle andere dingen zijn maar als pakpapier en touw, die op de koop toe gegeven worden. Van deze dag af zijn zij gezegend, niet alleen met een recht op, maar ook met een bezit van zoveel van de tijdelijke dingen als God nuttig voor hen acht. Zij zijn gezegend in hun korf en in hun baktrog, en als het goed voor hen was zouden zij allen koningen en koninginnen op aarde zijn; want, "De aarde is des Heeren, mitsgaders haar volheid; al het gedierte des wouds is Zijne; de beesten op duizend bergen. De jonge leeuwen lijden armoede en hongeren; maar die de Heere zoeken hebben geen gebrek van enig goed." Hoewel zij door vele verdrukkingen moeten ingaan in het koninkrijk Gods, nochtans zijn zij van deze dag af in alle omstandigheden des levens gezegend. Van deze dag af zijn zij gezegend, zowel in tegenspoed als in voorspoed. Gelijk hun voorspoed vrij is van de noodlottige vloek, die over de goddelozen komt, die vervloekt zijn in hun korf en in hun baktrog, omdat de voorspoed van de gelovigen hun toevloeit door het kanaal van verbondsliefde en goedertierenheid, zijnde niet het gevolg van de algemene voorzienigheid, maar van verbondsliefde en belofte: "Zalig zijn de zachtmoedigen; want zij zullen het aardrijk beërven:" zo ook is hun tegenspoed steeds onder de leiding en het bestuur van een verzoende God en Vader, Die, hoewel Hij hun overtredingen met de roede bezoekt en hun ongerechtigheid met plagen, toch Zijn goedertierenheid van hen niet wegneemt. Daarom, "Alhoewel de vijgenboom niet bloeien zal, en geen vrucht aan de wijnstok zijn zal, dat het werk des olijfbooms liegen zal, en de velden geen spijze voortbrengen,

dat men de kudde uit de kooi afscheuren zal, en dat er geen rund in de stallingen wezen zal, mogen zij nochtans in de Heere van vreugde opspringen, en zich verheugen in de God huns heils." En hoewel hun huis also niet is bij God, als zij wel zouden begeren; ja, hoewel hun harten niet also bij God zijn, als zij wel zouden verlangen, nochtans is hier in elke tegenheid stof van eeuwige vertroosting, dat Hij hun een eeuwig verbond heeft gesteld, dat in alles wel geordineerd en bewaard is. In één woord, zij zijn in voorspoed en tegenspoed zo gezegend, dat alle dingen hun zullen medewerken ten goede.

2. Van deze dag af worden zij gezegend met alle geestelijke zegeningen: "Gezegend zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegeningen in de hemel in Christus" (Ef. 1:3). Dit is zo duidelijk uit hetgeen ik reeds over het tweede punt gezegd heb, dat ik er niet over zal uitweiden; want aangezien Christus het Fondament van alle zegeningen is, en zij met dit Fondament verenigd zijn, hebben zij van deze dag af en voortaan alle geestelijke zegeningen in Hem.

- Van deze dag af worden zij gezegend met al de geestelijke zegeningen, die met het geestelijk leven gepaard gaan; zij leven hun leven lang zonder kosten. Hun gezegende Jozef heeft een schat van voorraad voor hen opgelegd, niet voor zeven jaren, maar voor tijd en eeuwigheid. De huichelaar leeft op zichzelf en zijn plichten; maar de gelovige leeft, in de weg van plicht, op Christus en Zijn gerechtigheid, tot rechtvaardigmaking; op Christus en Zijn Geest, tot heiligmaking.
- Van deze dag af worden zij gezegend met een wacht van engelen, die zich rondom hen legeren. "Zijn zij niet allen gedienslige geesten, die tot dienst uitgezonden worden om dergenen wil, die de zaligheid beërven zullen?" Ja, met een wacht van goddelijke eigenschappen rondom hen; want, "gelijk rondom Jeruzalem bergen zijn, also is de Heere rondom zijn volk." Zij behoeven de gewapende machten van de hel niet te vrezen, wanneer zij van zo'n hemelse heerschaar omringd zijn. "Wie is het, die u kwaad doen zal, indien gij navolgers zijt van het goede?"
- Van deze dag af worden zij gezegend met alle geestelijke bevindingen, zoals: nu en dan openbaringen van Goddelijke liefde; ondersteuning en vertroosting onder zwarigheden in de verhoring van hun gebeden; ontferming wanneer zij gevallen zijn; herstelling na hun afwijkingen; verrassende hulp uit diepten van zonde en ellende; verrukkelijke bekendmakingen van vergeving van zonde; verbazende mededelingen van sterkte; zoete, krachtige voorkomingen van woorden van genade in het hart: lieflijke vervullingen van het woord der belofte, waarop Hij hen had doen hopen en veel meer van dergelijke bevindingen, waarover ik niet kan uitweiden.
- Van deze dag af worden zij gezegend met een recht op God, en al Zijn eigenschappen; op Christus, en al Zijn volheid; op de Geest en alle Zijn zaligmakende genaden, invloeden en bewerkingen, en hierover, daar ben ik zeker van, is meer te zeggen dan de tongen van mensen of engelen kunnen vermelden. Wanneer een arme bedelaarster met een koninklijke prins getrouwd is, kan zij zijn paleis bezien, zijn hof bezichtigen, zich verlustigen in het verrukkelijk gezicht van al zijn grootheid en heerlijkheid, en zij kan zeggen: Dit is alles het mijne, omdat de prins zelf de mijne is. Nu, zo kan ook de arme ziel, die met Christus verenigd en op dit vaste Fondament gelegd is, van al de zegeningen van het verbond en van al de volheid van de Godheid zeggen: "Alles is het mijne, omdat Christus Zelf de Mijne is." "Gij zijt in Hem volmaakt, in Wie al de volheid der Godheid lichamelijk woont."

3. Van deze dag af zijn zij gezegend met alle eeuwige zegeningen: (Joh. 3:36) "Die in de Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven." De gelovige zal het niet alleen eerlang ten volle bezitten, maar hij heeft het reeds. Hij heeft het door het geloof, dat een vaste grond is der dingen, die men hoopt, en een bewijs der zaken, die men niet ziet; hij heeft het in hoop, en sommigen

mogen zich verblijden in de hoop der heerlijkheid Gods; hij heeft het in de belofte; hij heeft het in de beginselen, de eerstelingen en het onderpand daarvan; en boven alles, hij heeft het in Zijn Hoofd, in dat gezegend fundament, waaraan hij verbonden is. Hij die kan zeggen: "Christus is de Mijne," kan ook zeggen: "Het eeuwige leven is mijne"

- Een zalige dood is zijn deel, want aangezien hij in de Heere is, zal hij onder de gelukzaligen zijn, die in de Heere sterven.
- Een zalige opstanding zal zijn deel zijn, want zijn heerlijk Hoofd zal de poorten des graf open doen en de verstrooide deeltjes van zijn stof vergaderen, en het in heerlijkheid opwekken.
- Hij heeft een zalige eeuwigheid te wachten: want zo zeker als God in de hemel is, zal de mens, die in Christus is, daar ook eeuwig zijn: "Vader Ik wil, dat daar Ik ben, ook die bij Mij zien, die Gij Mij gegeven hebt; opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen, die Gij Mij gegeven hebt, want Gij hebt Mij liefgehad, voor de grondlegging van de wereld." Doch wie kan uitspreken, wat een zalige eeuwigheid hen wacht, van deze dag af, dat het Fundament van de tempel gelegd is? Paulus, die opgetrokken is geweest in de derde hemel, en de heerlijkheden van het hemels paradijs mocht aanschouwen, zegt ons, dat hij gehoord heeft onuitsprekelijke woorden, die een mens niet is geoorloofd te spreken (2 Kor. 12:4).
 - Zij zullen gezegend zijn in hun plaats, de troon Gods en des Lams, waarvan wij een heerlijke beschrijving hebben in Openb. 22.
 - Zij zullen gezegend zijn in hun gezelschap: "De vele duizenden der engelen; de algemene vergadering en de gemeente der eerstgeborenen, die in de hemelen opgeschreven zijn, God de Rechter over allen, en de geesten der volmaakte rechtvaardigen; en de Middelaar des Nieuwe Testaments Jezus."
 - Zij zullen gezegend zijn in hun staat, want het zal een staat van rust zijn: "Daar blijft dan een rust over voor het volk Gods. Zij zullen rusten van hun arbeid en hun werken volgen hen."
 - Zij zullen rusten van alle zonde, moeite, beproevingen, verzoeken en verdrukkingen; van alle twijfelingen en vrezen; geen ongelovige gedachte zal daar tot in alle eeuwigheid in hun harten opkomen; zij zullen rusten in de genieting van hun God in Christus, in eeuwigheid en altoos.
 - Zij zullen gezegend zijn in hun werk, dat bestaan zal in het aanschouwen van Zijn heerlijkheid; want dan zullen zij Hem zien van aangezicht tot aangezicht, en Zijn heerlijke lof door Zijn eeuwige tempel doen weergalmen. Hun gezegend werk zal zijn, het lied te zingen van Mozes en het Lam, zeggende: "Groot en wonderlijk zijn Uw werken, Heere, Gij almachtige God; rechtvaardig en waarachtig zijn Uw wegen, Gij Koning der heiligen. De zaligheid zij onze God, Die op de troon zit, en het Lam." Want dan zal de verborgenheid Gods voleindigd zijn, en het werk van de geestelijke tempel zal voltooid zijn, en de hoofdsteen zal voortgebracht zijn, met toeroeping: "Genade, genade zij dezelve," ja, met Halleluja's, uitroepende: "Ere, ere zij God." Christus is het Fundament, en Christus is de Hoofdsteen, en al de blijde harpen van Immanuël's land zullen gestemd zijn tot Zijn eeuwige lof.

Zo heb ik kort aangestipt welke zegeningen van deze dag af zullen beginnen.

VI. Ons zesde punt was, door enige schriftuurlijke gronden en redenen te bewijzen, dat zaligmakende zegeningen werkelijk van die dag af beginnen.

Wel, hoe en om welke reden blijkt het dan, dat zaligmakende zegeningen van deze dag af een aanvang nemen? "Van deze af zal ik u zegenen."

Het is duidelijk genoeg, dat alle zaligmakende zegeningen werkelijk van de dag af beginnen, waarin het fundament van de geestelijken temper wezenlijk gelegd is. Want,

1. Voor deze dag zijn zij kinderen des toorns, en daarom zijn er tot aan die dag toe geen wezenlijke, zaligmakende zegeningen: zij waren van nature kinderen des toorns, gelijk de anderen (Ef. 2: 3). Zolang zij in hun natuurstaat waren, hadden zij geen wezenlijk deel aan enigerlei zaligmakende zegeningen, tot de dag toe waarop het fundament van de tempel gelegd was.

2. Op deze dag worden zij werkelijk met de Zoon Gods verenigd, en daarom begint de zegen werkelijk van deze dag af. Van deze dag af zijn zij in Christus en is Christus in hen; hun zinspreuk is: "Christus in u de hoop der heerlijkheid." Zij zijn in Hem gezegend met het bezit van alle geestelijke zegeningen, en met bevrijding van alle ellenden: "Er is geen verdoemenis voor degenen, die in Christus Jezus zijn." Gelijk zij vrijgemaakt zijn van de geestelijke en de eeuwige dood, zo zijn zij ook bevrijd van al het schadelijke, dat in de natuurlijke dood is: "Die in mij gelooft zal niet sterven in der eeuwigheid" (Joh. 11:26). Waarom niet? Omdat zij leden zijn van dat lichaam, waarvan Christus het eeuwig Hoofd is; zij zijn stenen van dat gebouw, waarvan Christus het levende fundament is.

3. Van deze dag af zijn zij kinderen Gods, en daarom nemen de geestelijke zegeningen werkelijk een aanvang: "Zovelen Hem aangenomen hebben, die heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden." Kinderen Gods zijnde hebben zij recht op al de voorrechten van Gods kinderen; op alle zegeningen, tijdelijke, geestelijke en eeuwige; want die zijn alle aan het kindschap verbonden: "Ziet hoe grote liefde ons de Vader gegeven heeft, namelijk, dat wij kinderen Gods genaamd zouden worden. Nu zijn wij kinderen Gods, en het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen. Maar wij weten, dat als Hij zal geopenbaard zijn, Wij hem zullen gelijk wezen; want wij zullen hem zien gelijk Hij is" (1 Joh. 3:1, 2).

4. Van deze dag af zijn zij kinderen der belofte; en daarom beginnen dan werkelijk al de beloofde zegeningen. Van deze dag af, waarop het fundament gelegd is, zijn zij in Hem, in Wie al de beloften Ja en Amen zijn. Op deze dag baart het besluit aangaande hen, en wordt de baarmoeder van de belofte bezwangerd met de almachtige kracht des Geestes, zodat zij daardoor worden voortgebracht. Naar Zijn wil gebaard zijnde door het Woord der waarheid, en dus werkelijk kinderen der belofte zijnde, worden zij ook als kinderen van een tere moeder gebakerd, gezoogd, en uit de borsten van deze grote en dierbare beloften, waardoor zij de goddelijke natuur zijn deelachtig geworden, grootgebracht; zuigende, door het geloof, alle genade en vertroosting uit deze borsten.

5. Van deze dag af zijn zij de kinderen der genade, die al de genadige eigenschappen van de gezegenden hebben: daarom begint de zegen werkelijk van deze dag af.

- Van deze dag af zijn zij arm van geest: "Zalig (of gezegend) zijn de armen van geest; want hunner is het koninkrijk der hemelen."
- Van deze dag af zijn zij geestelijke treurigen: "Zalig zijn die treuren; want zij zullen vertroost worden."
- Van deze dag af hebben zij een voortdurende trek naar Christus en Zijn gerechtigheid: "Zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden."
- Van deze dag af zijn de onreinheden van hun harten hun last, en reinheid van hart is door genade hun begeerte en hun pogen, zodat het hen menigmaal doet uitgaan naar het bloed van Christus, naar de Fontein, Die geopend is voor het huis Davids, en voor de inwoners van Jeruzalem, tegen de zonde, en tegen de onreinheid. Nu: "zalig zijn de reinen van hart; want zij zullen God zien."

- Ik zeg, van deze dag af zijn zij kinderen der genade, die enigermate, al de genadige eigenschappen van de gezegende hebben; ik zeg niet, de voorwaarden van de zegen, maar de hoedanigheden van de gezegenden; want velen verwarren verschrikkelijk de voorwaarden van het verbond met de hoedanigheden van de bondelingen. Doch om niet verder uit te weiden, ik zeg, dat zij van deze dag af de eigenschappen en merktekenen van de gezegenden hebben, waaraan de zegeningen onafscheidelijk zijn verbonden, en zo zijn zij van deze dag af gezegend.
- In één woord, van deze dag af is de vloek weggenomen. Het oude verbond der werken vervloekt allen, die daaronder zijn; want "Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is, in het boek der wet, om dat te doen." Doch Christus heeft ons verlost van de vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons, en daarom, van de dag af, dat u op dit gezegend Fondament gelegd bent, zegt God: "Van deze dag af zal Ik u zegenen."

VII. Ons zevende punt was de toepassing.

Wij zullen dit trachten te doen in een gebruik van onderrichting, beproeving en vermaning

1^e Wij zullen van dit onderwerp gebruik maken *tot onderrichting*.

Is het zo, dat alle zaligmakende zegeningen wezenlijk beginnen van de dag af, dat het

Fondament van de geestelijke tempel werkelijk gelegd is? Zie dan hieruit.

1. In wat een vreselijke staat en toestand wij allen van nature zijn, zoals wij onder het vervloekte puin het oude gebouw, het verbond der werken liggen. Toen onze overgrootvader, Adam, de verboden vrucht at, viel het gebouw van het oude verbond ineens, en werd het fundament daarvan vernietigd, en de val ervan was zo groot, dat hij en zijn gehele nageslacht onder de puinhopen werden begraven, namelijk, onder een hoop zonden, ellenden, plagen, doden en verdoemenis. Op die dag toch, toen het werkverbond verbroken werd, begon de vloek, en vervloekt is een ieder, die nog in de natuurstaat en onder het verbond der werken is; gelijk allen zijn, die buiten Christus zijn: want zolang het nieuwe fundament niet gelegd is, nemen de zaligmakende zegeningen geen aanvang. O! In wat een vervloekte staat zijn de ongelovigen en allen, die buiten Christus zijn! Gelijk de zegeningen van de dag af van de vereniging met de tweede Adam, Christus Jezus, beginnen, zo ook duurt de vloek zolang als u met de eerste Adam verenigd bent, en op de bodem van het oude verbond staat. Helaas! Hoe groot is de dwaasheid van die menigten, behalve de openbare goddelozen, die zich vleien, alsof zij ook gezegend zijn! En waarom? Zij menen, dat zij goede, brave mensen zijn, en dat zij goed leven, zoals zij dat noemen; zij doen vele goede plichten, en zo twifelen zij niet of God zal hen daarom zegenen. Doch, ik moet u in de Naam van de grote God zeggen, dat u onder de grote vloek van deze almachtige God bent, zolang het fundament van de geestelijke tempel niet gelegd is, en zolang u niet weet wat het is, van het fundament van het oude verbond afgebracht te zijn. Wel kunt u zichzelf en de wereld bedriegen, door te menen, dat u Christenen bent, net zo goed als uw buurman en anderen, doch weet, dat God de godslastering kent van hen, die zeggen, dat zij Joden zijn, en zijn het niet; die zeggen, dat zij Christenen en zijn het niet, maar zijn een synagoge van de satan, een tempel van de satan, en niet van God. Gelijk u God lastert door te menen, dat uw godsdienst goed genoeg is, hoewel God het tegenovergestelde verklaart, zo vervloekt God u, en al Zijn eigenschappen zijn tegen u; want buiten Christus is Hij een verterend vuur, in Hem alleen is Zijn welbehagen, en daarom heeft Hij, zolang u buiten Christus bent geen welbehagen in u, noch in uw plichten. Indien uw werk slechts is om het gebouw van het oude werkverbond op te knappen, menende daarmede God te behagen en de rechtvaardigheid Gods te voldoen, en Gods wet door uw plichten te vervullen, om daardoor te leven: dan moet ik u zeggen, dat, tenzij uw persoon zo recht was als Adam voor de val, en uw

gehoorzaamheid zo volmaakt als, dat u in uw gehele leven nooit in gedachten, woorden, of daden had gezondigd, maar de wet in haar meest volkomen en geestelijke uitgebreidheid had onderhouden; ik zeg, tenzij het aldus met u is, hetgeen eenvoudig onmogelijk is voor iemand van Adams zondige geslacht, dat ik u moet zeggen, dat u er zo ver vanaf ziet, door uw beste plichten van Gods volk, of in Gods gunst te zijn, dat al Gods kinderen verplicht zien te zeggen, dat God in Zijn recht is, dat Hij u vervloekt; zij zijn verplicht Amen te zeggen op al de vloeken, die in de Bijbel tegen u worden uitgesproken: "Vervloekt zij, die de woorden van deze wet niet zal bevestigen, doende dezelve; en al het volk zal zeggen, Amen" (Deut. 27:26). Als u haar zelf volkomen kon gehoorzamen, dan zoudt u door haar gerechtvaardigd worden; aangezien u dat niet kunt doen en het steeds tracht te doen, zonder op het fundament van Christus' gehoorzaamheid tot de dood te bouwen; als u de oude weg van doen wilt inslaan, om daardoor te leven, dan zal de wraak u daarop achtervolgen. tenzij u het volkomen doet, want: "Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen" (Gal 3:10). "En al het volk zal zeggen, Amen;" alle ware gelovigen kunnen er Amen op zeggen, met de woorden van de apostel: "Indien iemand de Heere Jezus Christus niet liefheeft, - Die het vaste Fondament van de geestelijke tempel is - die zij een vervloeking, Maranatha." O! In wat een vervloekte staat zijn die allen, die buiten Christus zijn, en nog op het oude fundament staan! Indien het fundament van de tempel niet gelegd is, zijn er nog geen zegeningen voor u, doch alle goddelijke vervloekingen; en als vervloekingen. En als u in die toestand gewaagd hebt aan een Avondmaalstafel aan te zitten, is het er zover van af, dat u daar gezegend bent, dat u integendeel daar uw oordeel gegeten en gedronken hebt, en een zegel en bevestiging gekregen hebt van al de vloeken, die over u zijn uitgesproken. Ach! Verschrikkelijk! Man, vrouw, als God tot u zegt: Van deze dag af zal Ik u vervloeken; van deze dag af zal Ik u plagen?" Overweegt dit, u allen, die zo zeker bent in uw natuurstaat, zonder Christus.

2. Ziet hier anderzijds de gezegende staat van allen, die in Christus geloven, van de tijd af, dat zij tot Christus gekomen zijn. Zij zijn gezegend, want zij zijn levende stenen, opgebouwd tot een geestelijk huis, om geestelijke offeranden op te offeren, die Gode aangenaam zijn door Jezus Christus (1 Petrus 2:5). In het genadeverbond is het "leeft en doet", in plaats van het "doet dat en gij zult leven" in het werkverbond. Onder de wet van de werken doet de mens om te leven, doch onder de wet van de genade leeft hij om te doen. Hij krijgt een geestelijk leven in Christus; hij is als een levende steen opgebouwd tot een geestelijk huis: en dan eerst is hij in staat geestelijke offeranden op te offeren, die Gode aangenaam zien, door Christus. Al bouwen de mensen nog zo'n hoge toren van plichten en vroomheid, zonder tot Christus te komen als tot een levende Steen, en zo het leven in Hem te verkrijgen; zij bouwen zonder fundament, en hun Babelgebouw zal worden omvergeworpen, omdat het noch geestelijk, noch Gode aangenaam is, door Jezus Christus. Doch, o gezegend is de gelovige in wie het Fondament van de geestelijke tempel gelegd is door zijn vereniging met Christus; want nu leeft hij, en hij bouwt op een goed Fondament: "dienende de Heere in nieuwigheid des geestes, en niet in de oudheid der letter". Omdat Christus leeft, Die het Fondament is, leeft hij ook; hij leeft een leven van rechtvaardigmaking door de verdienste van Christus, en een leven van heiligmaking door de Geest van Christus zeggende: "Gewis, in de Heere alleen heb ik gerechtigheid en sterkte". Daar is het Fondament waarop hij met zijn volle zwaarte steunt, tot meerdere eer en verheerlijking van Gods heilige wet, dan de grootste werkheiligen en wetbetrachters in de wereld in staat zijn te geven. Beschouwt hij toch de wet als een verbond der werken, dan steunt hij om gerechtigheid op dit fundament, en daar vindt hij een volmaakte gehoorzaamheid aan al de geboden en een volkomen voldoening aan alle haar vloeken, zoveel als het verbond der werken kan eisen; en ziet hij op de wet als een regel van plicht en gehoorzaamheid, dan steunt hij op dit fundament om sterkte, opdat Zijn genade hem genoeg zij, en Zijn kracht in zijn zwakheid worde volbracht. O gelukzalige gelovige, die deze verborgenheid hebt geleerd, die God voor de wijzen

en verstandigen heeft verborgen en de kinderkens geopenbaard, waardoor u de wet als een verbond kunt beantwoorden, zeggende: "In de Heere heb ik gerechtigheden", en haar als een regel kunt beantwoorden met: "In de Heere heb ik sterkte". Dit in werkelijkheid en in geloofsbevinding te zeggen is meer dan duizend geleerde Rabbies in de wereld ooit konden zeggen of verstaan: "Vlees en bloed heeft u dat niet geopenbaard, maar Mijn Vader, Die in de hemelen is". O gezegende dag, waarin het Fondament van deze geestelijke tempel werd gelegd! Hij, Die het Fondament heeft gelegd, zal het werk voortzetten, totdat het voltooid is: "Hij, Die in u een goed werk begonnen heeft, zal dat voleindigen tot op de dag van Jezus Christus; Hij is de Rotssteen Wiens werk volkomen is". Het heeft Hem reeds iets gekost om het Fondament te leggen, en Hij zal het werk nooit onvoltooid laten liggen. Het heeft Hem Zijn bloed gekost om de stenen uit de oude groeve uit de hand van de rechtvaardigheid te kopen, want "Gij zijt niet door vergankelijke dingen, zilver of goud, verlost, maar door het dierbaar bloed van Christus". Hij heeft er kracht en moeite aan besteed, om de stenen op het fundament te leggen, want zonder een dag van Zijn heirkraft, zal niemand gewillig zijn op dit Fondament gelegd te worden. Doch, wat u betreft, gelovige, u heeft Hij gewillig gemaakt in een dag van Zijn heirkraft, en van die dag af zegent Hij u; en u zult in Hem gezegend zijn tot in eeuwigheid. En al de dienstknechten Gods, en al het volk van God op aarde, en al Zijn heiligen en engelen in de hemel zullen zeggen: Amen.

3. Hieruit kunnen wij zien, dat God Zijn betaaldagen, Zijn bouwdagen en Zijn zegendagen heeft. Elke dag is geen dag waarin het Fondament van de tempel wordt gelegd; elke dag is geen dag waarop de tempel wordt gebouwd. O, dat er zulke dagen van de Zoon des mensen onder ons waren! Want zij zijn zeer zeldzaam in deze donkere en zware tijd, waarin wij leven. O, dat wij zo'n gelukkige uur beleefden, waarin de doden zullen horen de stem van de Zoon des mensen, en zij die haar horen zullen leven! Wanneer de leraar in zijn prediken opgewekt en goed gesteld is, is hij geneigd te denken: O, nu zal het een waarin het woord met kracht zal gepaard gaan, om het oude gebouw omver te werpen en het Fondament van de geestelijke tempel te leggen; doch hij kan zich daarin geheel vergissen, want, "Het komt u niet toe te weten de tijden of gelegenheden, die de Vader in Zijn Eigen macht gesteld heeft". Doch ik heb grote hoop, dat, niettegenstaande de grote inhouding van de Geest op deze dag, ten opzichte van sommigen in deze streek, Gods betaaldag op komst is. O, roept om een dag van Gods heirkraft. Ik hoop van anderen, dat het heden reeds zo'n dag voor hen is; en hoewel het werk langzaam vordert, omdat de Heere Zich zozeer terugtrekt, omdat het eerste geslacht Hem heeft weg gezondigd, nochtans is het fundament, van de tijd af, dat de eerste steen van de tempel gelegd werd, nooit geheel geslecht, maar zijn er zo nu en dan sommige opmerkelijke dagen genoten: sommige dagen om het Fondament op te graven en bloot te leggen, en sommige tot verzegeling en versterking. O vrienden! Veracht de dag van de kleine dingen niet, maar let op Gods dagen: Zijn dagen van komen, en Zijn dagen van gaan; Zijn dagen, dat Hij afwezig, en Zijn dagen, dat Hij tegenwoordig is; opdat de dag van Zijn afwezigheid voor u een dag van het gebed en de dag van Zijn tegenwoordigheid een dag van dankzegging zij.

4. Hieruit kunnen wij zien wat de oorzaak is, dat het op deze dag, in het algemeen, voornamelijk in deze landen, met de Kerk van Christus zo slecht gaat: de tempel des Heeren wordt niet gebouwd. Weinigen of geen slaan hun hand aan het werk, om het Fondament van de tempel te leggen, of een werk van reformatie te beginnen en voort te zetten. Daarom zegent de Heere ons op deze dag niet, maar liggen wij onder vele vervloekte vruchten en gevolgen van Zijn toorn: vervloekte verdeeldheid en verbittering; vervloekt wantrouwen van elkaar; verschillen van oordeel en beginselen: vervloekte onenigheden omtrent waarheid en dwaling. vervloekte dienstbaarheid met betrekking tot de tucht en de regering van de kerk; wij liggen in deze tijd onder vele, vele vloeken, in plaats van zegeningen, en de verschrikkelijkste daarvan is,

dat het Woord en de ordinanties van Christus zo tot algemeenheid zijn verlopen, dat er maar weinigen zijn, die enig zaligmakend of bekerend goed door het Woord ontvangen; het merendeel wordt er eerder onder verhard en verstompt. Helaas! Vanwaar is al deze vloek over ons, en is er zo weinig zegen te bespeuren? Wel gewis, omdat het tempelwerk en de reformatie van de tempel aan de kant gelegd zijn. Dit is de klacht des Heeren bij deze zelfde Profeet Haggai (hoofdstuk 1:2, 34): "Dit volk zegt: De tijd is niet gekomen, de tijd, dat des Heeren huis gebouwd wordt." Wel, zegt de Heere: "Is het voor ulieden wel de tijd, dat gij woont in uw gewelfde huizen, en zal dit huis woest zijn?" Zo zijn er velen, die denken: O, het is nu geen tijd, om over een openbaar verbondmakend reformatiewerk te denken; om bij de Staat aan te dringen op herstel van kerkelijke grieven en dergelijke; doch, ach! Is het wel tijd voor u, dat u in uw gewelfde huizen woont, en zal dit huis woest zijn? Is het wel tijd voor ons, dat wij niets dan ons tijdelijk gemak, voordeel en veiligheid zoeken, terwijl Gods tempel woest is? O, wat zult u aan de wereld hebben, wanneer uw ogen zullen breken? Wat zal de wereld u geven, wanneer u Christus met vlammend vuur zult zien komen? Is het wel tijd voor ons, om ons over te geven aan het genot van uitwendige gemakken, landerijen en huizen, en is het geen tijd om ons over het werk van de tempel te bekommeren, wanneer de fondamente schijnen te zullen worden omgestoten? Doch, wat zegt de profeet hier? "Stelt uw hart op uw wegen, zijt gij niet geslagen in al het werk uwer handen van de tijd af, dat gij het werk aan de tempel hebt verzuimd? Zo mag ook van ons gezegd worden: Zijn wij niet op allerlei wijzen verdord en vervloekt; afgebroken, verdeeld en in duizend stukken gescheurd, wegens onze geringe ijver voor de reformatie van de tempel? Is het te verwonderen, dat God ons huis boven ons hoofd rondom in vlam zet, wanneer er zo'n algemene koelheid onder ons is in de ijver voor Zijn huis, welke ons moest verteren? Ik spreek over alle soorten: zowel hoog geplaatsten als geringen, overheden, leraars, en volk, allen zonder onderscheid; wij zijn allen in onze onderscheiden standplaatsen schuldig ten opzichte van de reformatie van de tempel, wij voldoen niet aan onze roeping in de onderscheiden kringen waarin wij werkzaam zijn. Doch, helaas! Ons verval heeft zo'n trap bereikt, dat wij nauwelijks over het verval van onze dagen kunnen spreken, zonder verkeerd verstaan te worden. Doch ik sprak over zulk verval, waarvan ik mijzelf in de eerste plaats wens te beschuldigen. Het behoeft ons dan ook niet vreemd te voorkomen, dat het met de Kerk zo slecht gaat, en dat de Heere ons als een kerk niet zegent, wanneer het werk tot herstel van de tempel zo wordt verwaarloosd

Tweede gebruik.

Ons volgende gebruik zal zijn tot *beproeving en onderzoek*, of wij van God gezegend of gevloekt zijn; of het Fondament van de tempel gelegd is, of niet.

Het is zeker onze plicht te beproeven of wij onze zielen en onze zaligheid op het rechte Fondament gebouwd hebben, of niet: "Onderzoekt uzelf of gij in het geloof zijt, beproeft uzelf. Of kent gij uzelf niet, dat Jezus Christus in u is? Tenzij dat gij enigszins verwerpelijk zijt." Velen leggen een verkeerd fundament, die nochtans menen, dat het fundament goed genoeg gelegd is. Bij voorbeeld: sommigen bouwen de zandgrond van een naam en belijdenis: "Zij hebben een naam, dat zij leven, en zij zijn dood." Anderen bouwen op de schouders van hun voorouders, voornamelijk, als die godsdienstig waren: hun grootmoeder Lois, en hun moeder Eunice. Velen volgen de godsdienst van hun voorvaders, welke die ook zij.

Sommigen bouwen op het fundament van een ontkennende goedheid; "O God", zeggen zij, "ik dank U, dat ik niet ben gelijk de andere mensen, ik ben geen vloeker, geen dronkaard, geen hoereerder; ik heb mijn gebreken wel, maar er zijn er wel, die vrij wat erger zijn dan ik ben; want ik heb altijd God een goed hart toegedragen." O wee mij, om uwentwil, arme bedrogen ellendige! Als u zichzelf kende, zoudt u zien, dat u de grootste van de zondaren bent, ja, erger dan een duivel. Anderen bouwen, als ik ze zo mag noemen, op het fundament van genadeloze genaden. Zo zeggen velen, dat zij een hoop hebben, doch het is een valse hoop; zij hopen op de

barmhartigheid Gods, doch het is een verdoemende hoop, een onkundige hoop, een bedrieglijke hoop; want zij werden nooit wedergeboren tot een nieuwe en levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden; zij zijn nooit tot wanhoop aan zichzelf gebracht. Velen zeggen, dat zij geloof hebben, doch het is een geloof, waarmee zij geboren zijn. "O! Dat zij verre, zeggen zij, maar wij geloven in Christus, en vertrouwen op God. Ik heb, God zij dank, al mijn leven op God vertrouwd; ik heb altijd geloofd." En nochtans hebben zij nooit gezien, dat zij het geloof misten; nooit zijn zij van hun ongeloof overtuigd geworden; zij hebben nooit gezien dat zij behoefte hadden aan de kracht Gods om het geloof in hen te werken, en nog veel minder hebben zij ooit die kracht ondervonden. Ik zeg u, dat dit geloof, dat u van de wieg af gehad hebt, u naar de hel zal voeren en niet naar de hemel, want het is een geloof van het maaksel van de duivel, God heeft het niet in u gewerkt.

Sommigen bouwen op het fundament van hun grote kundigheden; misschien ontbreekt hun geen kennis: het kan zijn, dat zij soms onder de preek wel eens vlooden van tranen gestort hebben, en in de plicht gewone bewerkingen en vertederingen hebben gehad; verruimingen en natuurlijke aandoeningen in het gebed, en nu en dan verrukkingen van blijdschap. Doch onze Heere Jezus getuigt wat een zandgrond dit is, als Hij ons spreekt van de hoorders, die in steenachtige plaatsen bezaaid zijn, die het Woord horen en dat terstond met vreugde, ja met een tijdgeloof ontvangen; deze hebben geen wortel, en in de tijd van de verzoeking wijken zij af. Weer anderen bouwen op het fundament van een wettische gerechtigheid en godsdienstige verrichtingen, omdat zij onbekend zijn met het fundament; dit is Gods gerechtigheid niet. "Want alzo zij de rechtvaardigheid Gods niet kennen, en hun eigen gerechtigheid zoeken op te richten, zo zijn zij der rechtvaardigheid Gods niet onderworpen." (Rom. 10:3). De rechtvaardigheid Gods is de gerechtigheid van Christus; want, "het einde der wet is Christus, tot rechtvaardigheid een ieder, die gelooft."

Man, vrouw, weet u er niets van wat dat is, van de wet als een verbond des levens en van de werken te scheiden, en uitgeschud te worden van alle vertrouwen in het vlees, en van alle verwachting, van ooit door uw plichten, of uw gehoorzaamheid aan de wet als een verbond in Gods gunst te komen?

Laat niemand mij verkeerd verstaan, alsof ik tegen de wet als een regel van leven en heiligheid sprak; ik spreek van een scheiding van de wet als een verbond der werken en als voorwaarde des levens, en zeg niets meer dan wat de apostel zegt; "Zo dan, mijn broeders, gij zijt ook der wet gedood door het lichaam van Christus, opdat gij zoudt worden eens anderen, namelijk Desgenen, Die van de doden opgewekt is, opdat wij Gode vruchten dragen zouden" (Rom. 7:4). "Want ik ben door de wet der wet gestorven, opdat ik Gode leven zou" Gal. 2:19). Daarmede te kennen gevend, dat gelijk niemand een evangelische gehoorzaamheid aan de wet, als een regel, kan opbrengen, zolang hij niet van de wet, als een verbond, gescheiden en met Christus getrouwd is, in Wie zij bekwaam zijn Gode vruchten voort te brengen; zo ook allen, die op het fundament van een wettische gerechtigheid van zichzelf gebouwd zijn, vreemdelingen zijn van ware godzaligheid, en op een verkeerd fundament staan.

Ik dring hierop vooral aan, omdat 't het gevaarlijkste fundament is, waarop een mens kan gebouwd zijn. Hij is toch op de gerechtigheid van de wet gebouwd, en zo meent hij, dat hij God aan Zijn zijde heeft; daarom is het moeilijker hem van het kwaad van zijn gerechtigheid te overtuigen, dan honderd goddeloze ellendelingen onder indrukken te brengen van het kwaad van hun zonden. De grootste van de zondaren staan dan ook niet zo ver van de hemel, dan eigengerechtigte mensen: (Matth. 21:31) "Voorwaar Ik zeg u", zeide Jezus tot de eigengerechtigte Farizeeën, "dat de tollenaars en de hoeren u voorgaan in het Koninkrijk Gods". Het mag alle wettische mensen toeschijnen, dat dit een vreemde leer is, doch het is de leer van Christus. Ik moet u zeggen dat u van nature allen aan de wet verbonden en getrouwd bent, en aan een wettische gerechtigheid, die op dat fundament gebouwd is, en dat niets u van die eerste man

kan doen scheiden dan, dat God door de almachtige kracht van Zijn genade Zijn Zoon in u openbaart. U hebt daarom weinig behoefte aan een leer, die strekt om die natuurlijke bevatting aan te moedigen, welke u van uw eigen doen hebt, alsof God daardoor zou kunnen worden bevredigd. Het is waar, een preek over goede werken is een waardig onderwerp, mits het evangelisch behandeld wordt, en vooronderstellende, dat het Fondament van alle goede werken gelegd wordt in de vereniging met Christus, in Wie al onze goede vrucht wordt gevonden. Doch, indien ik over de werken en gehoorzaamheid aan de wet zou preken, en misschien aan het slot van de preek alleen een korte waarschuwing zou geven, zeggende: "Goede mensen, denkt er om, daar is geen verdienste in; en, dat al uw sterkte, om te doen wat recht is, van Christus is; helaas! De meest gewone belijder en de onkundigste hoorder van het Evangelie zal dat toestemmen; zij kunnen vele rechtzinnige uitspraken van dat soort leren, doch dat zijn maar woorden. die zij door gewoonte en het gedurig horen geleerd hebben, terwijl toch hun hoop van God te behagen, omdat zij van nature de wet aankleven, steeds gegrond is op iets, dat in hen, of door hen, gedaan wordt. Zo kunnen zij belijden, dat er geen rechtvaardigmaking is door de werken der wet, maar alleen door het geloof in Christus, of door de werken van Christus door het geloof aangenomen, doch zij blijven even grote vijanden van het Kruis van Christus, als de goddelooste mensen, die er ooit geweest zijn; en, indien zij in die staat blijven, zullen zij even zeker met hun gerechtigheid verloren gaan, als anderen met hun zonden; "want indien de rechtvaardigheid door de wet is, zo is dan Christus tevergeefs gestorven". En toch kunnen sommigen niet verdragen, dat er iets tegen de eigengerechtigheid gesproken wordt; alsof niemand in gevaar verkeerde daardoor verloren te gaan, terwijl het toch een groot deel van de wapenrusting van de sterkgewapende is, waardoor hij de zielen in zijn bezit houdt; en alsof het allen verkondigers van een nieuwe leer en Antinomianen waren, die de gerechtigheid van Christus prediken, als het enige vaste fundament van de geestelijke tempel, in tegenstelling van die natuurlijke en verdoemelijke eigengerechtigheid. De apostel van de heidenen werd in zijn tijd daarvan beschuldigd; doch wat zegt hij tot zijn verdediging? Hij zegt: "Doen wij dan de wet te niet door het geloof? Dat zij verre: maar wij bevestigen de wet". Wij prediken een gerechtigheid, waardoor God ons kan zaligmaken met behoud van de eer van Zijn wet; van de eer van Zijn heiligheid; tot voldoening van Zijn rechtvaardigheid en tot heerlijkheid van al Zijn volmaaktheden.

Als ik dan ook enige gunst en genade van de Heere verkregen heb, om getrouw te handelen met de zielen van de mensen in mijn bediening, moet ik u allen, die mij horen, in de ontzaglijke Naam en op gezag van de grote en eeuwige God, Die u en mij, voor al onze daden, ter verantwoording zal roepen voor Zijn ontzaglijke rechterstoel, getuigen en verklaren, dat allen, die menen, op het verrotte fundament van wettische gerechtigheid, goede werken, plichten of verrichtingen van zijn eigen, in het gericht te kunnen bestaan, even zeker in hun gerechtigheid zullen verloren gaan als de verdoemden in de hel in hun zonden zijn omgekomen; omdat deze uw gerechtigheid maar een zondige gerechtigheid is, en er geen zaligheid is, dan door een volmaakte gerechtigheid. Ik spreek niet alleen tot de grof onwetenden, maar ook tot die allen, die, hoewel zij gezonde hersenen hebben, belijdende, dat door de werken der wet niemand zal gerechtvaardigd worden, er nochtans zo ver vanaf zijn, dat zij een gezond hart en een gezond geloof zouden hebben, dat zij de zaligheid als uit de werken van de wet zoeken, evenals Israël deed: (Rom. 9:31, 32) Maar Israël, die de wet der rechtvaardigheid zocht, is tot de wet der rechtvaardigheid niet gekomen. Waarom? Omdat zij die zochten niet uit het geloof, maar als uit de werken van de wet. Want zij hebben zich gestoten aan de Steen des aanstoots", dat vaste en enige Fondament, daar ik nu over handel.

Ik moet dan zeggen, van alle andere fondamenten, buiten dit, waarop de mensen zo geneigd zijn te bouwen: ik moet daarvan zeggen, wat Christus tot Zijn discipelen zeide, toen zij Hem het

gebouw van de stoffelijke tempel toonden: "Daar zal niet één steen op de andere gelaten worden, die niet afgebroken zal worden". De apostel snijdt alle andere fondamente, behalve Christus, af, zeggende: (1 Kor. 3:11) "Want niemand kan een ander fundament leggen dan hetgeen gelegd is, hetwelk is Jezus Christus". Hij sprak daarover niet onkundig, want hij zag, door de ingeving van de Heilige Geest, dat hij een wijs bouwmeester was. Daarom zouden wij maar dwaze bouwers zijn, als wij u zouden leren op een ander fundament te bouwen; ja, of als het ware op een ander fundament te bouwen, door er iets van ons eigen puin onder te vermengen, alsof dit geen genoegzaam fundament was. In dit geval met loze kalk pleisteren, zou genoeg zijn, om een vloek over een engel uit de hemel te brengen, laat staan een leraar op aarde. Daarom zegt de apostel, als hij over dit onderwerp spreekt: "Doch al ware het ook, dat wij, of een engel uit de hemel, u een Evangelie verkondigden buiten hetgeen wij u verkondigd hebben, die zij vervloekt". Vervloekt zij die man of engel, die het waagt een tempel voor God op een ander fundament te bouwen.

Vraagt u, *hoe wij dan zullen weten of het fundament van de geestelijke tempel in ons gelegd is?*

Dat is, kort gezegd of Christus een gestalte in ons heeft gekregen, of niet en of u op Christus als uw Fundament gebouwd bent? Dan zal ik u tot uw beproeving de volgende schriftuurlijke kenmerken voorstellen:

1. Indien dit fundament gelegd is, dan bent u vernederd geworden onder een gevoel van uw zonde en dwaasheid, dat u uw hoop bouwde op een ander fundament en daardoor dit fundament geringschatte. Dit ligt opgesloten in de belofte van de Geest, dat Die van zonde, voornamelijk van ongeloof, zal overtuigen: (Joh. 17:8, 9). "En die gekomen zijnde, zal de wereld overtuigen van zonde, en van gerechtigheid, en van oordeel. Van zonde, omdat zij in Mij niet geloven"; dat is, omdat zij niet op Mij als het Fundament hebben gebouwd. Nu, heeft de Geest Gods u ooit overtuigd en verootmoedigd wegens uw zonde, dat u de Zoon van God hebt veracht, en op andere fondamente hebt zoeken te bouwen? Indien u hiervan niets weet, is het te vrezen, dat het Fundament nog niet gelegd is; doch indien wel, dan is het een blijk, dat God het goede werk begint, of reeds begonnen heeft.

2. Indien dit fundament gelegd is, dan hebt u alle andere fondamente losgelaten en opgegeven; ja, dan bent u ze in vergelijking van dit fundament als drek gaan verachten. Paulus zegt: (Filip. 3:7) "Maar hetgeen mij gewin was, dat heb ik om Christus wil schade geacht." Waarvan spreekt hij hier? Hij heeft het hier over zijn beste dingen, zijn beste gerechtigheid, want hij was naar de wet een Farizeeër; naar de ijver een vervolger van de gemeente; naar de rechtvaardigheid, die in de wet is, onberispelijk; nochtans achtte hij al deze dingen schade te zijn om Christus wil. U zult zeggen: "Dat was de gerechtigheid, die hij voor zijn bekering had, maar dacht hij niet beter over zijn gerechtigheid na zijn bekering? Neen, hij rekent die ook verachtelijke drek te zijn: "Ja gewis, ik acht ook alle dingen schade te zijn om de uitnemendheid van de kennis van Christus Jezus mijn Heere, om Wiens wil ik al die dingen schade gerekend heb, en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen, en in Hem gevonden worde, niet hebbende mijn rechtvaardigheid, die uit de wet is, maar die door het geloof in Christus is, namelijk de rechtvaardigheid, die uit God is, door het geloof, tot allen en over allen, die geloven". Bent u er dus toe gebracht alle andere fondamente los te laten en die als drek te verachten, in vergelijking met dit fundament? Dit is een goed teken voor u.

3. Bent u er toe gebracht hartelijk en vastbesloten het gehele gewicht van uw zielen en lichamen, en alles wat die betreft voor tijd en eeuwigheid, en het gehele gewicht van uw zaligheid, op dit fundament, en daarop alleen te leggen? Dit is de weerklank van de ziel op die roepstem: "Werpt uw zorg op de Heere, en Hij zal u onderhouden" (Psalm 55:23); en (1 Petrus 5:7) "Werpt al uw bekommernis op Hem, want Hij zorgt voor u". Dit is het komen van de ziel

tot Christus om rust: (Matth. 11:28) "Komt herwaarts tot Mij, allen, die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven". Nu, bent u zo gekomen, en hebt u rust gevonden voor uw hart en uw geweten, door al de lasten van uw zonde en schuld, al de zorgen en bekommernissen over uw eeuwige zaligheid op dit gezegend fundament te werpen? Wel, dan is voor uw eeuwig deel gezorgd, uw eeuwige zaligheid is verzekerd; u kunt naar waarheid zeggen, wat die dwaas lichtzinnig zeide: "Ziel, neem rust, gij hebt vele goederen, die opgelegd zijn voor vele jaren, niet alleen, maar voor de gehele eeuwigheid". Waarvoor hebt u nog te zorgen, als al uw lasten en zorgen op dit Fondament gelegd zijn? Wel, zegt u, moet dan een ziel, die tot Christus gekomen is, niet meer voor Zijn zaligheid zorgen? Ik antwoord: Daar zijn een zondige zorg, bezorgdheid, twijfelingen en vrezes; die behoort hij niet meer te hebben. Doch er is een heilige zorg van werkzaamheid en naarstigheid, om getuigenis te geven van zijn dankbaarheid aan de God Zijns heils; die behoort hij wel te hebben. Wij vinden die beide in (Filip. 4:6) "Weest in geen ding bezorgd, maar laat uw begeerten in alles, door bidden en smeken, met dankzegging bekend worden bij God". Daarom,

4. Als dit Fondament gelegd is, dan zult u op het Fondament leven en een wezenlijke, standvastige gemeenschap met het fundament hebben, door het aan te kleven en daarin te blijven; evenals de steen van een gebouw aan het fundament kleeft, daarin blijft, en, in zekere zin, daarop leeft. Nu, leeft u zodanig op dit levend Fondament, dat u zonder Christus niet kunt leven? Zoals Christus Zelf zegt: "Zonder Mij kunt gij niets doen"; of, "afgescheiden van Mij, het Fondament, kunt u niets doen". Huichelaars en wettische mensen, en allen, die niet op dit Fondament zijn gebouwd, kunnen alles zelf doen; zij kunnen lezen, en bidden, en horen, en avondmaal houden, en wat niet al; zij menen, dat het gemakkelijk is te doen, en wat zou hen hinderen. Helaas, zij weten niet wat het is, op dit Fondament te leven; op dit Fondament te steunen en daaruit kracht te trekken; doch de gelovige ervaart het anders, die kan niet leven, zich niet bewegen, niet geestelijk werkzaam zijn in enigerlei plicht, zonder geestelijke mededelingen van leven, licht en sterkte; zijn leven is met Christus verborgen in God, en zo leeft hij, doch niet hij, maar Christus leeft in hem, en hetgeen hij nu in het vlees leeft, dat leeft hij door het geloof des Zoons Gods. Zo leeft hij in een gestadige afhankelijkheid van het fundament.

5. Indien dit Fondament gelegd is, dan zult u niet alleen op, maar ook voor dit Fondament leven. Van Christus staat geschreven, dat Hij voor ons gestorven is, opdat degenen, die leven, niet meer zichzelf zouden leven, maar Dien, Die voor hen gestorven en opgewekt is". (2 Kor. 5:15). Voordat een mens met dit Fondament verenigd is, leeft hij zichzelf: het ik staat op de top en ligt op de bodem van al zijn beste plichten en verrichtingen: doch al houdt de gelovige nog veel van het ik over, toch wordt de kracht en heerschappij daarvan zover in hem verbroken, dat zijn eigenliefde, eigen bedoelingen, en eigen beogingen zijn last zijn, en dat tot eer en verheerlijking van God in Christus te leven, het voornaamste doel is, dat hij zich altijd begeert voor ogen te stellen. In één woord,

6. Als het fundament van de geestelijke tempel gelegd is, dan zal de Geest van het fundament in u zijn. "Want zo iemand de Geest van Christus niet heeft, die komt Hem niet toe; maar, die de Heere aanhangt, is één Geest met Hem". Deze Geest in de mens is somtijds een getuigende, en verzegelende, en vertroostende Geest, Die de gelovige gewoonlijk tot geestelijke gedachten en overdenkingen, en tot een geestelijke wandel en geestelijke gesprekken leidt. Ik ben er zeker van, dat deze merktekenen de proef van Gods Woord kunnen doorstaan; daarom, onderzoekt en beproeft uzelf daaraan, of het fundament van de geestelijke tempel in u gelegd is, of niet.

Derde gebruik.

Het volgende gebruik zal zijn tot *vermaning*.

Weglatende alles wat bij wijze van verschrikking zou kunnen worden gezegd, tot allen, in wie dit Fondament niet gelegd is, die onder de vloek zijn, van de dag af, dat zij in zonde ontvangen en in ongerechtigheid geboren zijn; ja, van de dag af, dat u in Adam bent gevallen, van welke dag af u vervloekt bent; ook weglatende wat bij wijze van vertroosting gezegd zou kunnen worden tot de gelovigen, in wie het Fondament gelegd is, die werkelijk gezegend zijn van het ogenblik af, dat zij met de Zoon van God verenigd zijn; want van die dag af en voortaan zijn zij gezegend; ik zeg, dit alles weglatende, zal ik sluiten met een woord van vermaning aan deze twee soorten, namelijk, ongelovigen en gelovigen.

1^e Mijn vermaning aan alle ongelovigen, die het merendeel uitmaken, die vreemdelingen zijn van dit leggen van het Fondament van de tempel: O rust niet, voordat het Fondament van de tempel gelegd is, als u niet tot in alle eeuwigheid onder de zware vloek van God wilt gelegd worden, en niet voor eeuwig van alle zegeningen wilt verstoken zijn. Wat het leggen van dit Fondament van de tempel betreft, weet, dat het Gods werk is; want, niet door kracht, noch door geweld, maar door Zijn Geest wordt dit Fondament gelegd. Roept daarom om de Geest Gods, dat Die over u mag worden uitgegoten, en volgt onder Zijn invloed de volgende vier middelen op, welke ik u zal aanwijzen.

1. Berekent de kosten van het bouwen, voordat u het Fondament begint te leggen: "Want wie van u, willende een toren bouwen, zit niet eerst neder en overrekent de kosten, of hij ook heeft hetgeen tot volmaking nodig is? Opdat niet misschien, als hij het fundament gelegd heeft, en niet kan voleindigen, allen, die het zien, hem beginnen te bespotten, zeggende: Deze mens heeft beginnen te bouwen, en heeft niet kunnen voleindigen" (Lukas 14:21-30). Sommigen geloven te spoedig, met een tijdgeloof, zonder ooit de kosten overrekend te hebben. Dit werk moet met beraad geschieden. Niet, dat u behoeft te overwegen of het gedaan moet worden, of niet; doch het vereist rijp beraad, opdat het recht gedaan wordt. Velen nemen overhaast een belijdenis aan, en zo raken zij die ook weer kwijt; want in een boze dag komen zij in verval, zij laten allen godsdienst los, en keren de fondamente, die gelegd schenen te zijn, ondersteboven; en geen wonder, want nooit werd het ware Fondament recht gelegd. De Heere bepaalt er al de Zijnen bij, dat zij de kosten overrekenen, dat zij Christus moeten hebben, het koste wat het wil; zij besluiten vast Hem aan te kleven, al zou het hun op het verlies van hun vrienden, hun middelen, ja, van hun leven komen te staan.

2. Ziet op tot deze zelfde Geest, dat Die u helpe diep te graven, totdat u op de rots komt. Allen, die dit Fondament goed leggen, weten wat diep graven is. Er zijn vier dingen waarin u diep moet graven.

(1.) Graaft diep om uw natuurstaat te leren kennen. O mens! Bent u nooit bang voor uzelf geweest, omdat u onder de vloek van God ligt? Was u nooit bevreesd voor de toorn Gods en de dreigementen van de wet. Was u nooit bang voor de bekering waarmee u geboren bent, en voor het geloof en de hoop, die u uw leven lang hebt gehad, alsof u als een bekeerd mens geboren was? Als u niet meer krijgt zal die bekering u naar de hel voeren; want u bent als een vijand van God, een slaaf van de Satan, en een erfgenaam van de hel geboren. O! graaft, om de staat van zonde en ellende, waarin u van nature bent, te zien, anders zult u op een zandgrond bouwen.

(2.) Graaft ook diep om de plagen van uw hart te leren kennen, en, ik ben er zeker van, u zult bevinden dat het arglistig is meer dan enig ding, ja dodelijk. Als u zichzelf zat, u zoudt nooit zeggen: "ik hoop, dat ik God een goed hart toedraag;" zoals ik soms een arm, onkundig, onverstandig mens heb horen zeggen. Graaft diep in de plagen en in de boosheid van uw hart, evenals Ezechiël in de wand groef, om nog grotere gruwelen te zien dan deze, en

steeds al grotere en grotere. U, die enigermate in uw harten graaft, u zult er veel goddeloosheid in vinden: en hoe dieper u graaft, hoe meer u zult vinden.

- (3.) Graaft diep om de behoeften en noden van uw ziel te zien. Die zijn behoefte aan Christus niet ziet zal nooit op het Fondament bouwen. Die het diepste graven, zullen het Fondament het beste leggen. Sommigen zijn rijk en verrijkt en menen, dat zij genoeg hebben en niets nodig hebben; doch de arme ziel, die zich haar ledigheid en armoede bewust is, dat haar leven, sterkte, vrijheid en alle geestelijk goed ontbreekt, die ziel zal zich het dichtste bij dit Fondament houden.
- (4.) Graaft ook diep, om te zien in welk gevaar en onzekerheid u verkeert. Is er iemand, die zichzelf vier en twintig uren gezondheid in de wereld kan beloven? Kan iemand van uw zichzelf vier en twintig uren rust en vrede, zonder moeite en kwelling, in de wereld beloven? Kan iemand van uw zichzelf toezeggen, dat hij nog tien dagen zal leven, of, dat hij nog twee dagen van de dood zal bevrijd zijn? Nee, geenszins; u bent in voortdurend gevaar. Als u hier maar een weinig graaft, zult u zien, dat de mens, hoe vast hij staat, enkel ijdelheid is. Graaft maar dieper en u zult er hoe langer hoe meer van vinden; want, "Ijdelheid der ijdelheden, het is al ijdelheid."

3. Zoekt om het Fondament te leggen hulp en raad bij de meest ervaren bouwlieden. De dienaars van het Evangelie zijn onderbouwlieden en medewerkers met God, en u moet bij hen om hulp en raad gaan: "Want de lippen des priesters zullen de wetenschap bewaren, en men zal uit zijn mond de wet zoeken, want hij is een engel des Heeren der heirscharen" (Mal. 2:7). En omdat u hun raad nodig hebt, beide in de openbare instellingen en in afzonderlijk samenzijn, daarom moet u bidden, dat zij wijze, getrouwe bouwlieden mogen zijn, die niet met loze kalk pleisteren, of een verkeerd Fondament leggen, want voor elke pin, die door hun schuld verkeerd in het gebouw wordt aangebracht zullen zij rekenschap moeten geven. De hulp van hen, die van God geroepen zijn, om bouwlieden te zijn, en die zelf op het Fondament gebouwd zijn, is veel waard; want die zullen vurig verlangen, dat anderen ook daarop gebouwd worden. Wij hebben allen nodig meer ervaren te zijn in de keuze van de bouwmaterialen, voornamelijk wij, die leraars zijn. De apostel spreekt van sommigen, die hout, hooi en stoppelen op het Fondament bouwen, in plaats van goud zilver en kostelijke stenen, (1 Kor. 3:12, 13) doch dat het vuur zal beproeven, hoedanig eens iegelijks werk is Indien het oude huis, het oude fundament niet terneer geworpen en omvergehaald wordt, zal het vuur van God het verbranden en vernietigen. Niet alleen moet het oude fundament van zonde en begeerlijkheid worden vernield, volgens dat woord, dat altijd in onze oren moest klinken: (Psalm 37:27) "Wijkt af van het kwade en doet het goede; en woont in eeuwigheid:" maar ook het oude Fondament van het *ik* en de eigengerechtigheid. Die vuile vodden zullen geen goed Fondament uitmaken; zij zijn niet tegen de vlammen van de hel bestand; zulke vodden zullen gemakkelijk branden. Ik zeg, het vuur zal eens iegelijks werk beproeven, en al die verrotte fondamente opbranden. Smeekt daarom van God, dat wij, die leraars zijn, allen wijze bouwlieden mogen wezen, en bekwaam om u goed van dienst te zijn in het leggen van het Fondament.

4. Boven alles, komt tot het Fondament zelf. Dit Fondament is in Sion gelegd, opdat u daarheen zult gaan: "Daarom, also zegt de Heere HEERE; Ziet ik leg een Grondsteen in Sion, een beproefden Steen, een kostelijke Steen, Die wel vast gegrondvest is; wie gelooft, die zal niet haasten" (Jes. 28:16). Al is dit Fondament nog niet onderwerpelijk en krachtdadig in u gelegd, dan kan ik u toch verzekeren, dat het, in dit Evangelie, voorwerpelijk en leerstellig voor u gelegd is, opdat u door het geloof daarheen mag gaan; want: "Tot u is het woord dezer zaligheid gezonden". Ik kom u in de Naam des Heeren verklaren, dat dit Fondament in staat is het gewicht van uw ziel te dragen, en alle lasten, die op u liggen, al zijn het bergen van zonde en schuld: want Hij is machtig volkomen zalig te maken. En ik kan u in dezelfde Naam verzekeren,

dat er geen ander Fondament, geen andere Naam onder de hemel gegeven is, door welke wij moeten zalig worden;" en dat u alle vrije toegang tot dit Fondament hebt: "Wie wil, die kome". Al bent u nog zo zwart en lelijk; al was u een dronkaard, een hoereerder, een sabbatschender, of een honer en bespotter van God en de godzaligheid; nog verheft de Opperste Wijsheid haar stem op de straten, overluid roepende: "Gij slechten, hoelang zult gij de slechtigheid beminnen? En de spotters voor zich de spotternij begeren? Keert u tot Mijn bestraffing; ziet Ik zal Mijn Geest ulieden overvloedig uitstorten." Zijne klacht over u is, dat u niet tot Hem wilt komen, opdat gij het leven moogt hebben. Al was u in verbond met de duivel zoals Manasse, en al was u van zeven duivelen bezeten, evenals Maria Magdaléna, en al was uw gelijke als zondaar niet te vinden, komt nochtans, komt, want Zijn gelijke als Zaligmaker is er nooit geweest. Bent u een verwonderlijk zondaar? Hier is een wonderlijke Zaligmaker, een verwonderlijk Fondament. Ik moet u ook zeggen, dat, gelijk het nadeel groot zal zijn, als u niet tot dit Fondament komt, want de vloek Gods zal u eeuwig achtervolgen, omdat er geen slachtoffer voor de zonde, geen Fondament meer overblijft, maar een verschrikkelijke verwachting des oordeels, en hitte des vuurs, dat de tegenstanders zal verslinden; zo ook het voordeel groot zal zijn als u tot dit Fondament komt; want u zult zo gelukkig zijn als Gods zegen u kan maken: want van deze dag af zal Hij u zegenen; van deze dag af zal Hij u liefhebben; van deze dag af zal Hij u eren; omdat u, door tot dit Fondament te komen, aan God en Zijn wet eer zult geven. O! Hebt u God tot hiertoe niet onteerd? Hebt u Zijn wet niet verbroken? Wel, zoudt u alle Gods volmaaktheden de eer willen geven, voor al de oneer, die u Hem hebt aangedaan? En zoudt u Gods heilige wet de eer willen geven, voor al uw overtredingen van haar. De weg om dit te doen is, dat u tot dit Fondament komt en daarop bouwt; tot Christus, Die de wet groot gemaakt en verheerlijkt heeft. Zoudt u willen, dat God van deze dag af voortaan een welbehagen in u had? Komt dan en legt uw zielen op het Fondament van Zijn volmaakte gerechtigheid en gehoorzaamheid tot de dood; want, "de Heere had lust aan Hem om ziener gerechtigheidswil".

Misschien zal iemand zeggen: *"Helaas! Mij dunkt, dat ik zou willen komen, maar ik kan niet komen, al zoudt u alle welsprekendheid gebruiken, die er in de wereld is"*.

Antwoord. Wel, God weet het, dat u niet kunt komen; u bent er zo ver van af, dat u zelf in staat zoudt zijn te komen, dat, als u met een goede gedachte de hemel zoudt kunnen gewinnen, u die uit uzelf niet kunt voortbrengen: "Niemand kan komen, tenzij de Vader hem trekke". Maar al kunt u niet tot dit Fondament komen, weet nochtans, dat het een levend Fondament is; het kan tot u komen. Bent u gewillig, dat het Fondament tot u komt? Dat Christus tot u komt en Zijn Geest geeft in het binnenste van u, en uw begeerlijkheden uit u drijft? Dat Hij het oude Fondament opgraaft, en u op Zichzelf als het vaste Fondament legt? Indien u, voor een hartdoorzoekend God kunt zeggen, dat deze dag zo'n dag van Zijn heirkraft voor u is geweest, dat de Heere uw natuurlijke vijandschap in zoverre heeft verbroken, dat Hij u gewillig heeft gemaakt dit Fondament aan te kleven, en als een pin te worden ingestoken in dit gezegend gebouw, "waarvan Christus de Hoeksteen is, en dat dit levend Fondament u levend maken, en al uw werken in u en voor u werke, omdat u uit uzelf niets kunt doen, dan mag ik zeggen. dat deze dag het tempelwerk in u is begonnen en dat Hij u van deze dag af zal zegenen.

2^e Ik zal verder een woord spreken tot u, die gelovigen bent, en in wie, of nu, of vroeger, het Fondament van de tempel gelegd is. Mijn vermaning is, dat u, door genade, het bouwen van dit Fondament wilt voortzetten. Bouwt uzelf op uw allerheiligst geloof, en werkt uw zaligheid uit met vrees en beven, want het is God, Die in u werkt beide het willen en het werken. U zult zeggen: Het is waar, ik durf niet geheel ontkennen dat het Fondament gelegd is; maar hoe zal ik het bouwen van de geestelijke tempel op het Fondament voortzetten? Wel, laat Zijn genade, Die het goede werk in u begonnen heeft, u genoeg zijn, en Zijn kracht in uw zwakheid volbracht worden. Ziet af van uw eigen sterkte, en gaat voort in de mogendheden des Heeren,

vermeldende Zijn gerechtigheid, de Zijne alleen. En opdat zij, die tot dit Fondament zijn gekomen, het bouwwerk voorspoediger mogen uitvoeren, zal ik met een paar besturingen sluiten.

1. Begeert van de Heere, opdat u recht mag bouwen, dat Hij u, als ik het zo mag uitdrukken, het metselaars wachtwoord mag geven. Gelijk bouwlieden en metselaars een woord hebben, waarbij zij elkaar kennen, zo hebben de geestelijke bouwers een geheim woord, een geheiligd instinct, waardoor zij de stem van Christus kennen, wanneer zij die horen: Mijn schapen horen Mijn stem, en zij volgen Mij". Er is een eigenaardig woord, dat Hij hun geeft: (Joh. 17:14) "Ik heb hun Uw Woord gegeven, en de wereld heeft hen gehaat, omdat zij van de wereld niet zijn gelijk als Ik van de wereld niet ben". "Ik heb hun Uw Woord gegeven"; welk Woord is dat? Waarlijk, het is een verborgenheid, en al zou ik het u vertellen, dan zal toch niemand hier het verstaan dan zij, die het gekregen hebben. Het is een woord, dat niemand ter wereld heeft dan de bouwlieden en gelovigen; het is een woord, dat zegt dat zij niet kunnen bouwen. Ik denk, dat het woord, dat hier bedoeld wordt, Christus Zelf is; dat Woord, dat vlees geworden is. "In den beginnen was het Woord, en het Woord was bij God, en het Woord was God". Ik heb Hem het Fondament genoemd, en ik noem Hem ook het Woord. Al is het toch, dat u tot het Fondament bent gekomen, als nochtans Christus, Die het Fondament is, u het Woord niet geeft, of Zichzelf weer aan u geeft, doordat Hij u een nieuw houvast aan Hem geeft door het geloof, dan zult u nooit in staat zijn te bouwen. Ik beveel u Gode, en het Woord Zijner genade, Die machtig is u op te bouwen" (Hand. 20:32.) Sommige van de beste godgeleerden verstaan daar, door het Woord van zijn genade, Christus Zelf. En welk Woord dan dit zou in staat zijn u op te bouwen, of geschikt te maken voor het bouwen van de pilaren van de tempel, Jachin en Boaz, Hij zal bevestigen, en in Hem is kracht.

2. Haalt, om recht te bouwen, al uw stenen uit Gods steengroeve, en al uw bouwstoffen uit Christus' volheid. Wat zijn de bouwstoffen? Dat zijn de genaden van de Geest, namelijk, geloof, liefde, bekering, kennis, en alle andere genaden; zonder deze kunt u de geestelijke tempel niet bouwen. Het geloof is het eens worden en het verenigen met het Fondament; de liefde is het cement, dat hen verbindt en samenvoegt; de kennis is als het venster van de tempel, daar de gelovige uitziet.

Maar wat is de steengroeve waaruit wij deze en dergelijke bouwstoffen moeten halen?

Wel, Christus, Die het Fondament is, is ook de Steengroeve, en uit Zijn volheid moeten wij ontvangen, ook genade voor genade. Waar zult u geloof krijgen, indien u daar om niet tot Hem gaat? Hij is de Auteur en de Voleinder van het geloof. Waar zult u kennis verkrijgen, als u daar om niet tot Hem gaat in Wie al de schatten der wijsheid en der kennis verborgen zijn? Van waar zult u bekering ontvangen, als u daar om niet tot Hem komt? Want, Hij is een Vorst en Zaligmaker, door de rechterhand Gods verhoogd, om Israël te geven bekering en vergeving van zonden. God heeft Hem de grote Schatmeester gemaakt: "Het heeft de Vader behaagd, dat in Hem al de volheid wonen zou, opdat wij volmaakt zouden zijn in Hem."

Maar mocht u denken, deze steengroeve is veraf. Nee, u hoeft niet te zeggen: "Wie zal in de hemel opklimmen, en Christus van boven afbrengen. Of, wie zal in de afgrond neerdalen, en Hem opbrengen? Hij is nabij u in het Woord." U mag in deze steengroeve graven, en toch niet verder gaan dan de Bijbel, die in uw hand is. De beloften van het verbond zijn uitstekende bouwstoffen om te bouwen. U kunt Christus daarin vinden, en daarom zou ik willen, dat u, om te bouwen, de volgende beloften in uw hart oplegt.

- Legt de belofte van vergeving van zonde, de belofte van een nieuw hart, de belofte van genade en heerlijkheid op.
- Legt een belofte op voor elke verandering, die u kan overkomen. Legt een belofte van sterkte op; zoals die waarin Hij zegt: "Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht."

- Legt een belofte van tegenwoordigheid op, zoals die, waarin Hij zegt: "Ik zal u niet begeven noch verlaten." Legt een belofte van bescherming op, zoals die waarin Hij zegt: "De sterkten van de steenrotsen zullen zijn hoog vertrek zijn;" en, "Die Man zal zijn een verberging tegen de wind, en een schuilplaats tegen de vloed; als waterbeken in een dorre plaats, als de schaduw eens zware rotssteens in een dorstig land."
- Legt een belofte van voorziening in uw behoeften op, zoals deze: "Zijn brood wordt hem gegeven, zijn wateren zijn gewis." Legt een belofte op van besturing en leiding, zoals die, waarin Hij zegt: "Ik zal de blinden leiden door de weg, die zij niet geweten hebben; Ik zal ze doen beden door de paden, die zij niet geweten hebben."
- Legt een belofte op van verzorging, zoals deze: "Mijn God zal naar Zijn rijkdom vervullen al uw nooddrift, in heerlijkheid door Christus Jezus." Legt een belofte op voor de dood, zoals deze, waarin Hij zegt: "De dood is verslonden tot overwinning." O, dat zou de veiligste weg zijn, met de belofte in uw hand door het dal van de schaduw des doods te gaan. Legt een belofte op voor elke stand: (Jes. 41:17-20) "De ellendigen en nooddriftigen zoeken water, maar daar is geen, hun tong versmacht van dorst; Ik de Heere zal ze verhoren, Ik de God Israëls zal ze niet verlaten. Ik zal rivieren op de hoge plaatsen openen, en fonteinen in het midden van de valleien, Ik zal de woestijn tot een waterpoel zetten en het dorre land tot watertochten. Ik zal in de woestijn de cederboom, de sittimboom, en de mirteboom, en de olieachtige boom zetten; ik zal in de wildernis stellen de dennenboom, de beuken en de busboom tegelijk. Opdat zij zien en bekennen, en overleggen en tegelijk verstaan, dat de hand des Heeren zulks gedaan, en dat de Heilige Israëls zulks geschapen heeft." Ik zeg, legt deze en dergelijke bouwstoffen voor het gebouw op, en haalt ze alle uit Gods steengroeve.

3. Maakt, om recht te bouwen, gebruik van Gods richtsnoer en paslood: (Jes. 28:17) "En ik zal het gericht stellen naar het richtsnoer, en de gerechtigheid naar het paslood." Ik bedoel, Zijn wet. U, gelovigen, bent vrijgemaakt van de wet als een verbond, daarom is er niemand in de wereld zozeer als u verplicht, gebruik te maken van de wet als een regel: "Zo velen als er naar deze regel zullen wandelen, over dezelve zal zijn vrede en barmhartigheid, en over het Israël Gods." Laat dat woord steeds in uw oren klinken: (Psalm 37:27) "Wijkt af van het kwade, en doet het goede; en woont in eeuwigheid;" en gewis, als u in uw element bent, dan zult u zeggen: "Och, dat mijn wegen gericht werden, om uw inzettingen te bewaren!" O, laat mij van uw geboden niet afdwalen. O, verwijd mijn hart, dan zal ik de weg Uwer geboden lopen." Doch, behalve het gebod van de wet, in de hand des Middelaars, hebben wij de voorbeelden van de heiligen in de Schrift, die bij dit richtsnoer en paslood voor het bouwen behoren, voornamelijk het voorbeeld van de Koning van de heiligen, Christus Jezus, die ons een voorbeeld heeft nagelaten, opdat wij Zijn voetstappen zouden navolgen." Stelt Christus voor u in uw bouwen, en leert van Hem, want Hij is zachtmoedig en nederig.

4. Staat om recht en voorspoedig te bouwen naar meer en meer ontdekkingen van de heerlijkheid in het aangezicht van Jezus Christus; want, zo zegt de Psalmist: "Wanneer de Heere Sion zal opbouwen, zal Hij in Zijn heerlijkheid verschijnen." Gelijk het Fondament gelegd wordt door zaligmakende ontdekkingen van Zijn heerlijkheid, zo wordt ook door ditzelfde middel het bouwen bevorderd; naar mate u Zijn heerlijkheid als in een spiegel mag aanschouwen. zult u ook naar hetzelfde beeld veranderd worden van heerlijkheid tot heerlijkheid, en zo zal het bouwen opschieten.

5. In één woord, roept altijd de bijstand in van de grote Kunstenaar en Bouwmeester; want "zo de Heere het huis niet bouwt, tevergeefs arbeiden deszelfs bouwlieden daaraan." Komt altijd tot Hem. Houdt u in het gebruik van de middelen dicht bij Hem; bidt veel in het verborgen, onderzoekt de Schriften, en houdt u met dergelijke dingen bezig; doch houdt in gedachte, dat,

welke verplichting ook op u rust uit een oogpunt van middelen en plicht, het gehele werk het Zijne is ten opzichte van kracht en uitwerking. De heiligen mogen over Sion wenen, maar de Heere moet het bouwen. Hij legt het Fondament, want "de Heere heeft Sion gegrond." Hij doet de bovenbouw verrijzen, door in ons te werken het willen en het werken, naar Zijn welbehagen. Hij voleindigt het werk, en brengt de hoofdsteen voort, met toeroeping: "Genade, genade zij dezelve." Daarom, o geeft Hem werk, laat Hem al het werk doen, Die er al de eer van zal hebben. Gebruikt Hem om al de bergen van moeilijkheden, die het bouwen in de weg staan, uit de weg te ruimen, want Hij is het, Die moet zeggen: "Wie zijt gij, o grote berg? Voor het aangezicht Zerubbabels zult gij worden tot een vlak veld."

Nu, ik zal hiermee sluiten, en als iemand van hier gaat zonder Christus, of zonder dat het Fondament gelegd is, die gaat van hier onder de vloek Gods. Al ziet u dit nu niet, nochtans zult u het in de dag van het oordeel en van het gericht op een vreselijke wijze gewaar worden, hij zal tot in alle eeuwigheid zwaar op u liggen. Zolang u niet op dit Fondament staat, zult u nooit iets doen, dat wezenlijk goed is; u kunt hoogstens iets doen, dat natuurlijk goed, maar u bent onbekwaam iets te doen, dat geestelijk goed en Gode welbehaaglijk is, want, "die in het vlees zijn", en zonder Christus, "kunnen Gode niet behagen". Daarom, zolang het Fondament niet is gelegd, zult u nooit gelegenheid hebben, om goed te doen. Doch ik hoop, dat sommigen van hier zullen gaan, zich verheugende en roemende in dit Fondament. En zijn er enige hier, die er toe gebracht zijn in Christus te roemen als het Fondament van hun hoop, het Fondament van hun vrede met God: het Fondament van hun heiligheid en vertroosting; het Fondament van hun licht en leven, hun sterkte en vrijheid; het Fondament van hun genade, en eer, en eeuwige zaligheid: O gezegend bent u nu, en gezegend zult u zijn tot in eeuwigheid! Welke geestelijke donkerheid, of tijdelijke moeilijkheden u hierna nog zult ondervinden, toch zult u in voor- en tegenspoed gezegend zijn; al zou God uw ongerechtigheden met de roede bezoeken, de roede is in de hand van een Vriend; "Hij zal Zijn goedertierenheid van u niet wegnemen". Ja, als dit een dag des geloofs, of een dag van fundament legging, of een dag van tempelbouw voor u geweest is, dan moet ik u, in de Naam van de grote God, zeggen, dat Hij u van deze dag af zal zegenen.